

OTDK-dolgozat

2025

**BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
KÜLKERESKEDELMI KAR**

**VÁLLALATOK FENNTARTHATÓ GONDOLKODÁSA AZ ESRS
NÉZŐPONTJÁBÓL
CORPORATE SUSTAINABLE THINKING FROM THE ESRS
PERSPECTIVE**

Szabó Csaba

Konzulens: Dr. habil. Juhász Tímea, Dr. Gáspár Tamás

Kézirat lezárásának dátuma: 2025.01.11.

Tartalomjegyzék

Táblázatok jegyzéke

Ábrák jegyzéke

1	Bevezetés.....	1
2	A kutatás.....	4
2.1	Kutatás célja	4
2.2	Kutatás fő kérdései	5
2.3	A kutatás módszertana	5
3	Szakirodalom áttekintése.....	6
3.1	A fenntarthatóság és az ESG	6
3.2	Fogalmi háttér	7
3.3	Történelmi háttér	10
3.4	Az Európai uniós és nemzetközi szabályozás háttere	13
3.4.1	Európai Unió, NFRD, CSRD és CS3D	13
3.4.2	SFDR és az EU-Taxanomy	14
3.4.3	ESRS, mint fenntarthatósági keretrendszer.....	15
3.5	A Magyarországi szabályozás rövid története	16
3.6	ESG közösségek és csoportosulások Magyarországon.....	18
4	Hipotézisek.....	18
5	Primer kutatás.....	19
5.1	Interjú	19
5.1.1	Az interjúk jellemzői	19
5.1.2	Interjúk kiértékelése	20
5.1.3	Interjúk összegzése.....	23
5.2	Kérdőíves adatgyűjtés	24
5.2.1	A kérdőív felépítése	24
5.2.2	Az adatgyűjtés folyamata	24
5.2.3	A válaszok feldolgozása.....	25
5.2.4	A kérdőíves felmérés kiértékelése.....	26
6	Összefoglalás és következtetés.....	37
7	Irodalomjegyzék.....	41
	Mellékletek.....	47
	1-es számú melléklet – Interjú kérdések	47
	2-es számú melléklet – Kérdőív kezdő oldala.....	47
	3-as számú melléklet – kérdőív kérdések.....	48

Táblázatok jegyzéke

1.. táblázat: Általános információk a vállalatokról	19
2. táblázat: A fenntarthatóság fontossága.....	20
3. táblázat: Büdzsé képzési hajlandóság összefoglalás	21
4. táblázat: Szelektív hulladékgyűjtés igénye.....	21
5. táblázat: A fenntarthatóság éves monitorozása	22
6. táblázat: Beszállítók monitorozásai hajlandósága.....	23
7. táblázat: Kérdőív kitöltési hajlandóság	25
8. táblázat: A vállalatok működési kockázat felmérésének korrelációs vizsgálat eredménye .	31

Ábrák jegyzéke

1. ábra: A vállalatok regionális elhelyezkedése	26
2. ábra: A válaszadó vállalatok mérete.....	26
3. ábra: A vállalatok tulajdonviszonyai.....	27
4. ábra: A kitöltők beosztására vonatkozó információk	28
5. ábra: A vállalatok számára a fenntarthatóság fontossága.....	28
6. ábra: A vállalatok által elfogadható hőmérséklet emelkedés	29
7. ábra: A vállalatok fenntarthatósági kockázati nyomon követési hajlandósága.....	30
9. ábra: A vállalatok fenntarthatósági kockázati nyomon követési hajlandósága.....	32
10. ábra: A vállalatok pénzügyi tervezési hajlandósága	33
11. ábra: Értékláncok részéről történi fenntarthatósági információ kérési hajlandóság.....	33
12. ábra: A működési költségvetésben történő tényleges átcsoportosítási hajlandóság.....	34
13. ábra: A fizikai átállási kockázatok vizsgálata a beszállítók vonatkozásából	35
14. ábra: Meglévő folyamatok átvizsgálásának igénye a fenntarthatóság érdekében.....	35

1 Bevezetés

A fenntarthatóság 2024-ben nagy társadalmi jelentőségű téma. Ez a szó, fenntarthatóság, mindenkinek mást és mást jelent. A társadalmakban élő emberek számára leginkább környezetvédelmet, a cégek és vállalatok részére felelősség vállalást (és persze pénzügyi kiadást), a kormányok nézőpontjából szabályozást és a nemzetközi és integrációs szervezetek aspektusából pedig egy kihívást azért, hogy a földet az utánunk jövő generáció is élhető módon tudja birtokba venni. A globális felmelegedésnek azonban már szemmel látható és bőrön érezhető hatása van Európában, így Magyarországon is. A folyók nem csak tavasszal áradnak, ahogy a régmúltban tapasztalható volt, hanem már ősszel is. A nyár sokkal forróbb, mint korábban volt, ráadásul jelentős hirtelen lezúduló csapadék mennyiséggel. A telek enyhébbek és egyben kiszámíthatatlanok. Ezeket a jeleket megfigyelve nem lehet figyelmen kívül hagyni a globális felmelegedést és annak a következményeit.

A környezeti hatásokhoz sajnos az elmúlt időszakban globális válságok is társultak. Covid, gazdasági mélyrepülések, konfliktusok. Ebben a zűrzavaros időszakban érdemes egy picit megállni és végiggondolni az emberi lét értelmét, a bolygónkat és ahogy fent említettem, az örökséget, amelyet a követő generációkra hagyunk. Ha közelebbről szemléljük ezt az örökséget, akkor látható, hogy a fenntarthatóság nem csak a környezetvédelemről szól (amely természetesen markáns részét képezi), hanem minden olyan tevékenységről, amely egy fenntartható világ lehetőségét teremti meg. Már ezek a gondolatok is felfedik a téma megkerülhetetlen fontosságát, amely számomra is kiemelkedően fontos, mivel az emberi létünk az egyik célja az kell legyen, hogy az utókor megbecsüléssel tekintsen vissza ránk. E nélkül szinte semmis bármilyen lábnyomunk a földi létünk során.

A nemzetközi és integrációs szervezetek szerencsére felismerték ennek a jelentőségét, amelyet részükről számos edukációs programok elkészítése, szabályozó és ellenőrző rendszerek kialakítása, keretek és direktívák megalkotása jelentette és jelenti a mai napig is. Ezeket jelentős számú ország adoptálta vagy tervezi adoptálni a saját jogrendjébe. Magyarország számára ezen szervezetek közül a két legjelentősebb az ENSZ és az Európai Unió. Megnyugtató látni azt, hogy a szervezetek, egymással vállvetve, fókuszba helyezik a fenntarthatóság témáját, ezzel presszionálva – még ha szabályozó és ellenőrző eszközök felhasználásával is – az emberiséget arra, hogy komolyan és felelősen vegyék annak a fontosságát.

Ennek eredményeként például az Európai Unióban számos szabály és direktíva született, amiket a tagállamok a saját jogi környezetükbe beemelték vagy terveznek beemelni. A direktívák és szabályozó eszközök két csoportra oszthatóak. Az egyik részük a társadalomra vonatkozó iránymutatások, míg másik részük a társadalmakban működő vállalatok számára készült regulák. A vállalatokra fókuszálva, észrevehető az, hogy a szabályozók és jogalkotók, nem kifejezetten csak egy adott vállaltra, hanem a vállalatok értékláncaira is összpontosítanak, így nem hagyva kétséget a vállalatok társadalmi és egymás iránti kapcsolata beágyazódásának fontosságáról.

Ez az a pont, immáron a második, amely indukálta a TDK dolgozatomat. A dolgozat gazdasági szempontból kívánja megközelíteni a fenntarthatóság kérdését. Ez nem jelenti azt, hogy elhanyagolhatónak kell tekinteni a társadalomban élő emberek felelősségét, viszont a terület nagysága megköveteli a megfelelő lehatárolást a téma szinte megfoghatatlanul nagy univerzumában. Természetesen nem (is) célom minden zegzugát bejárni a fenntarthatóság ágainak, viszont a fenntarthatóság kérdése a szakmám és korábbi munkatapasztalataim alapján az életemnek mindennapi része, így belső motivációként szeretném harmadsorban ebben a formában is feldolgozni.

De mit is jelent a vállalatoknak a fenntarthatóság? Mivel az ország, amely oktatási rendszerének a keretében készítettem el ezt a dolgozatot, Magyarország, így ennek megfelelően az írás, a magyarországi szabályozást, továbbá az európai uniós háttérrel szeretné feldolgozni. Természetesen sok szó hangzik el a fenntarthatóságról és annak a fontosságáról, de mindig érdekes kérdés az, hogy az azt bemutató jelentések, amelyet a korábban említett és felsorolt szervezetek, vagy akár országok kormánya a gazdaságban működő vállalatoktól elvárnak, egyáltalán mennyire képesek bemutatni az adott vállalat fenntarthatóság érdekében tett valódi törekvéseit. Ez nagyon fontos kérdés, mivel nem elég csak beszélni vagy csupán különféle módon bemutatni az adott vállalat esetén a fenntarthatóságot, hanem valós cselekvést és tenni akarást is szükséges mögé rendelni. E nélkül semmit nem ér semmilyen szó vagy elkészített jelentés és szabályzat.

A TDK dolgozat tervezése és elkészítése során, vállalati vezetőkkel, alkalmazottakkal, továbbá beszállítói státuszban lévő cégekkel beszélgetve informálisan megállapítható szerencsére az, hogy nagy tömegek komolyan veszik ezt a témát, mert mindenki számára fontos az, hogy az utókor egy olyan ősök által hátrahagyott lábnyomot örököljön, amely büszkeséggel tölti el a következő generációt.

Visszakanyarodva a vállalatokra, látható, hogy a fenntarthatóság és a hozzá tartozó tevékenységek bármilyen szabályozási, jogszabályi vagy cselekvési ösztönző és szabályozó eszközök alkalmazása nélkül nagyon nehezen értelmezhető feladat. Optimistán az fogalmazható meg, hogy mindenki megteszi, amit gondol és jónak lát a célok elérése érdekében, viszont bármilyen szabályozások és direktívák nélkül ezek nagyon szerteágazók lehetnek, amely végén képes a lényeg elveszni.

Ezt ismerte fel például az ENSZ majd az Európai Unió is. Ennek a felismerésnek az eredményeként megalkottak egységes szabályokat és beszámolási keretrendszereket. Az Európai Unió esetében a tagállamok számára egy közös és egységes szabályozás került kialakításra (ezen szabályozások tovább gondolása jelenleg is folyamatban van, pl.: CS3D) azért, hogy a gazdasági szereplők megfelelően tudják összeállítani és például befektetések esetén értelmezni a fenntarthatósági adatokat. Aki ezeket szeretné értelmezni, annak a következő rövidítések nem szabad, hogy ismeretlenek legyenek: ESG, CSRD, CS3D, GRI, ESRS, SFDR vagy az EU Taxonomy (lásd a Fogalmi háttér fejezetben). Jól látható viszont, hogy tanulás nélkül a rövidítések sokasága rémisztő, még a Google segítségét kérve is. Ha viszont kilépünk a fenntarthatóság ezen értelmezésből, akkor a dolgozat a kutatás mellett szeretne bepillantást engedni a fenntarthatóság érdekében megalkotott fogalmak és azok alkalmazásának az átgondolt kapcsolatrendszerébe. Ezzel egyben egy gyakorlati, nevezhetjük pragmatikus rendszerben történő strukturált leírássá (is) alakul át a dolgozat.

A dolgozat célja a fentiekén kívül az, hogy a rengeteg rövidítés mellett betekintést nyújtson az általam bemutatott és a kutatásban részt vevő vállalatok fenntarthatóságról történő gondolkodásába. Ezzel párhuzamosan a fenntarthatóság története, mérföldköve, az európai uniós és magyarországi szabályozás is bemutatásra kerül azért, hogy kontextusban láthatóvá váljanak a vállalatok törekvései. Azt nem szabad elfelejteni, hogy a téma nagyon új a gazdasági szereplők jelentős részének. Ennek révén a dolgozat akár lehetne a fenntarthatóság területének egy olyan első információs (gazdasági) állomása, amely gondolatokat tud és képes ébreszteni az olvasóban a témával kapcsolatban. Ez segíthet abban, hogy a jelen állapotból milyen irányba érdemes tovább haladni a cégek számára azért, hogy tényleg beépüljön a fenntarthatóság életükbe, a zsigerükbe olyan módon, mint egy a működésüket átölelő filozófia.

Ne felejtsük el, ismételve a fent leírtakat, mindent bemutatni és megmutatni, még a jelenlegi állapotban sem lehet, viszont a fenntarthatóság érdekében törekedni kell rá, mert ez az egyetlen út a globális felmelegedés elleni küzdelemben és a hosszútávú fenntartható vállalati működés megteremtésében.

2 A kutatás

2.1 Kutatás célja

A kutatás célja az, hogy megvizsgálja az ESRS keretrendszer alapján készített fenntarthatósági jelentéseket abból a szempontból, hogy azok mennyire szemléltetik vállalatok valós fenntarthatósági tevékenységeit. A jelenleg érvényes szabályozásokban csupán a vállalatok meghatározott köre számára kötelező a fenntarthatósági jelentés elkészítése, így számos cég számára ez nem elvégzendő feladat. Ennek okán a kutatás lebonyolítása közben, nem a már meglévő fenntarthatósági jelentések kerülnek górcső alá, hanem az ESRS direktívában megfogalmazott közzétételi pontok szerint valósul meg a vállalati tevékenységek tanulmányozása. A kutatás a következő információkat és vizsgálatokat szeretné elvégezni a kutatásba bevont vállalatok esetén:

- a) A kutatás a vállalatok globális felmelegedéssel kapcsolatos informáltságát szeretné vizsgálni
- b) A kutatás a vállalatok fenntarthatóság érdekében történő hatásvizsgálatokat szeretné összegezni
- c) A kutatás a vállalatok globális felmelegedéssel kapcsolatos működési kockázatuk felmérési hajlandóságát szeretné megismerni
- d) A kutatás meg szeretni tudni azt, hogy a vállalatok készítették-e a globális felmelegedéshez kapcsolódó működési átállási tervet
- e) A kutatás képet szeretne kapni a vállalatok által felhasznált energiáik típusáról, továbbá arról, hogy azok milyen forrásból kerültek beszerzésre
- f) A kutatás fel szeretné térképezni a vállalatokat abból a szempontból, hogy milyen mértékben használnak dekarbonizációs eszközöket a gazdasági tevékenységeik végrehajtása során.
- g) A kutatás a vállalatok értékláncaikkal kapcsolatos fenntarthatósági adatszolgáltatási hajlandóságát szeretné összegezni
- h) A kutatás egy általános képet szeretne kapni arról, hogy a vállalatok hulladékgazdálkodási tevékenységeik során milyen újrahasznosítással kapcsolatos megoldásokban gondolkoznak.

2.2 Kutatás fő kérdései

A gyűjtött adatok értékelése a következő három kérdés megválaszolásának fókuszában fog megvalósulni:

- 1) Mennyire mérik fel a vállalatok a fenntarthatósággal kapcsolatos kockázataikat?
- 2) Milyen hajlandóság mutatkozik a vállalatok részéről a fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységük pénzügyi finanszírozására vonatkozólag?
- 3) A vállalatok milyen mértékben és elköteleződéssel monitorozzák az értéklánciákat, pontosabban a beszállítóikat, a fenntarthatósággal összefüggésben?

2.3 A kutatás módszertana

A kutatás nem reprezentatív, amelynek okát az interjúba bevont és a kérdőívet (végül) kitöltő vállalatok számossága adja. A dolgozat minden kérdése, hipotézise, elemzése és értékelése a kutatásban részt vevő vállalatokra vonatkozik, továbbá a 2024-es év szeptemberi állapotát tükrözi.

A kutatás leíró-elemző kutatás, amelynek módszertana kevert. A kutatás leíró jellegét, annak az üzleti élettel történő szoros kapcsolata magyarázza. A jogszabályi és történelmi háttér ismerete nélkül nehezen értelmezhető a kutatás során kapott válaszok kapcsolata a vállalati működés és a jogszabályi környezet között. A fenntartható vállalati működés tulajdonképp egy jelenség, amely megjelenik a vállalatoknál, a jogalkotói nyomás hatására. Így nagyon fontos ezeknek az ismertetése, mert a nélkül a jelenségek nem vagy hibásan értelmezhetőek. A történelmi és jogszabályi háttér tükrében kerültek a kérdések megfogalmazásra. A kérdésekre adott válaszok is ezeknek a fényében kerültek kiértékelésre.

Két részből áll a feladat megvalósítása, egy kvalitatív és egy kvantitatív kutatási részegységből. Ezeknek az alapját adatgyűjtési szempontból két irányított interjú és egy kérdőíves adatgyűjtés szolgáltatja.

Az interjúk elemzése összehasonlító elemzés. Az interjúalanyoktól kapott válaszok összehasonlításra kerülnek, és a válaszok közötti eltérés kerül megkeresésre. Az eltérés keresés mellett a válaszadások bizonytalansága is ellenőrzésre került. A válaszadási bizonytalanság vizsgálata a következő hármas alapján került mérésre: testbeszéd, válaszok sebessége, elnagyolt válaszok adása.

A kérdőív e-mail-es formában került kiküldésre a kutatásban bevonni kívánt vállalatok számára (A bevont vállalatok köréről bővebb információ Az adatgyűjtés folyamata című fejezetben található). A kérdőívre beérkező válaszok elemzése során alkalmazott elemzési technikák: opciókra adott válaszok átlaga, nemleges opciókra adott válaszok számosságának dominancia meghatározása, egy kérdés esetében SPSS segítségével meghatározott korrelációs elemzés.

A kutatás időbelisége keresztmetszeti, mivel nem fókuszál vállalati méretre, továbbá a bevont vállalatok egy hónapos időszámban adhatták meg a válaszaikat a feltett kérdésekre.

Minden megkérdezett vállalat részére a GDPR tiszteletben tartása ismertetésre került, így informálva lettek a kapott információk felhasználásának okáról, módjáról és azoknak az anonim felhasználásáról. A dolgozathoz kapcsolódó interjúk elkészítése és a kérdőív kiküldése előtt a téma engedélyeztetésre került részemről a Budapesti Gazdasági Egyetem oldaláról, amely engedélyt megkaptam e-mail-es formában.

A kutatás szeretné a gyakorlati életben tapasztalható állapotokat felmérni és összegezni, amely eredményeként újabb kutatási ötletek előtt nyílhat meg az út.

Lehatárolás

A dolgozatnak nem célja a GRI és egyéb fenntarthatósági keretrendszerek vizsgálata, továbbá azok alapján készült fenntarthatósági jelentéseknek az elemzése sem. A sorok között megjelennek az NFRD, CS3D, CS3D, SFDR rövidítések, amelyek szabályozások és keretrendszerek rövidítései, azonban a téma ezen jellegű feldolgozása, vizsgálata nem része a dolgozatnak. A dolgozat továbbá nem kívánja a magyarországi könyvvizsgálók részére a jogalkotói oldalról megalkotott jogszabályok és adatszolgáltatási kötelezettségeket vizsgálni a gyűjtött adatokra vonatkozólag.

3 Szakirodalom áttekintése

3.1 A fenntarthatóság és az ESG

Amikor a fenntarthatóság szó elhangzik egy-egy beszélgetés alkalmával, akkor sokan nem is értik pontosan annak jelentését a gazdasági szereplők vonatkozásában. Ráadásul gyakran dobálóznak az ESG hárombetűs rövidítésével is. Természetesen az említett két fogalom mellett nem szabad elfelejteni a globális felmelegedés ellen történő küzdelem fontosságát sem. De mit

is jelent a fenntarthatóság, az ESG és a globális felmelegedés ellen történő küzdelem? Ehhez érdemes mindenképp megismerni a fogalmi és történelmi hátteret, továbbá a jelenleg érvényes európai uniós és magyarországi szabályozásokat.

De mielőtt szembe nézünk a történelem rögzös éveivel, előtte érdemes tisztázni a fenntarthatóság és az ESG magyarázatát, majd utána a megalkotásuknak az idejét és okát.

A fenntarthatóság, mint fogalom az ENSZ által létrehozott Brundtland-bizottság 1987-es jelentésben jelenik meg először nevesítetten. Ennek a jelentésnek a neve Report of the World Commission on Environment and Development „Our common future” (UN, 1987). Az ENSZ ebben a jelentésben ismertette azon elképzelését, amely a fenntartható fejlődés megalkotására irányult. Ezt egy olyan fejlődési modellként jeleníti meg, amelyben már megfogalmazásra kerül a környezetvédelem fontossága a gazdasági növekedéssel párhuzamosan. A modellben három pillér kerül definiálásra, amelyek egymással nem csak kapcsolatban, hanem kölcsönhatásban is vannak, ennek értelmében figyelembe veszik társadalmi és a gazdasági területek mellett azok környezetvédelmi kapcsolathatásait is.

A fenntarthatóság fogalmának megszületése után az ENSZ tovább folytatta a munkát, amelynek egyik következő állomása az ESG rövidítés megalkotása. Ez a három betűs rövidítés, három angol szó kezdő betűjének összevonásával keletkezett: **E**nviromental **S**ocial **G**overnance. A létrejött fogalomnak a megszületése jelentőséggel bírt, mivel annak segítségével a pénz- és tőkepiaci szereplők számára egy fenntarthatósággal körbe ölelt nézőpont került megalkotásra, amelynek felhasználásával azok képeseké váltak a gazdasági szereplők fenntartható működésének a megítélésére.

A két fogalom tisztázása megkerülhetetlen, mivel számos esetben a gazdasági szereplők ugyan azt értik az ESG és a fenntarthatóság alatt. Gyakran ezt az üzleti beszélgetések során szinonimaként is használják a szereplők.

3.2 Fogalmi háttér

A fenntarthatóság témakörében számtalan rövidítéssel és fogalommal lehet találkozni. A dolgozat által feldolgozott téma módja és metodikája szempontjából a következő fogalmak és rövidítések a fontosak:

Fenntarthatósági jelentés: A vállalatok által elkészített fenntarthatósági jelentés. Számos különböző keretrendszer elérhető jelenleg is. Korábban a GRI volt az egyik meghatározó

beszámolási keretrendszer általánosságban, de amióta az Európai Unió az ESRS keretrendszert publikálta (ESRS, 2023), azóta az Európai Unióban a tagállamok és a tagállamok területén működő vállalatok fokozatosan állnak át az ESRS keretrendszer alapján elkészített fenntarthatósági jelentési struktúrára.

ESG: Environmental Social Governance angol szavak rövidítése, magyarul környezetvédelmi, társadalmi, irányítási szavak, amelyek a fenntarthatóság három fontos pillérét testesítik meg a vállalati, gazdasági szférában (UN ESG, 2023).

NFRD: Non-Financial Reporting Directive (NFRD, 2014) – „Nem pénzügyi beszámolásról szóló” (MKVK, 2024) irányelv. Ez Európai Unió által elsőre bevezetett évenkénti beszámoló, amelyet csak meghatározott vállalatok körének kell elkészíteni. Ebben már benne van a kettős lényegesség elve, amelyben a vállalatoknak be kell mutatni, hogy a fenntarthatósággal kapcsolatos problémák és gondok mennyire lehetnek kihatással a vállalatok működésére és továbbá azt, hogy a vállalat és tevékenysége hogyan képes hatni a környezetére és az őt körbe ölelő társadalomra.

CSRD: Corporate Social Responsibility Directive (CSRD, 2022) – A vállalat társadalmi felelősségvállalásról szóló irányelv. Ez váltotta az NFRD-t. Ennek közzétételi keretrendszere lett az ESRS. Alap filozófiája hasonló, mint az NFRD alap filozófiája volt, viszont ahhoz képes sokkal pontosabban és részletesebb definiálja a közzétételi elvárásokat, továbbá a fenntarthatóság fontosságát a vállalat nézőpontjából.

CS3D: Corporate sustainability due diligence and amending Directive (CS3D, AO 2024) – Vállalati fenntarthatósági átvilágítási irányelv és annak a módosítása. Ez a CSRD továbbfejlesztése, tovább gondolása és finomítása. Ebben már markánsan megjeleni nem csak a vállalati felelősség vállalás, hanem a vállalatok értékláncai és azoknak a fenntarthatósági kockázata és működési elvárása.

SFDR: Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR, 2019) – Fenntartható pénzügyi közzétételi rendelet. A SFDR megalkotásával az Európai Unió a pénzügyi piac szereplőinek számára egy vizsgálati szabályrendszert alkotott. Ez a szabályrendszer egy értékelési keretrendszert biztosít a befektetői csoportok és a pénzügyi intézetek számára, amely segítségével fenntartható, azaz zöld finanszírozás aspektusából képesek a vállalati adatokat elemezni projekt és egyéb finanszírozás külső pénzforrás bevonása esetében.

EU Taxonomy: Taxonomy regulation (Taxonomy, 2020) – Ez a fenntarthatóság finanszírozásáról szóló szabályrendszer az Európai Unió részéről. Ennek segítségével egy olyan osztályozási rendszer került kidolgozásra, amely segíti a vállalatok számára a befektetéseiket és működésüket összehangolni az Európai Unió 2050-es zéró kibocsájtás elvárásával.

GRI: Global Reporting Initiative (GRI, 2024) – Globális jelentési kezdeményezés. Ez egy fenntarthatósági jelentés keretrendszer. Három fő szabvány alkotja a keretét, amelyeket tovább bont a keretrendszer további témaspecifikus részekre. Ez alkotja a jelentés teljes felépítésének a keretét.

ESRS: European Sustainability Reporting Standards (ESRS, REG 2023) – Az Európai Unió által megalkotott fenntarthatósági beszámolási keretrendszer a tagállamok és a tagállamok területén működő vállalatok számára.

ESG törvény: 2023. évi CVIII. törvény – Magyarországon elsőre hatályba léptetett ESG törvény, amely magában foglalja az Európai Unió CSRS, meglévő CSRD, ESRS és fenntarthatósági törekvéseit. A törvény 1/1-es paragrafusa alapján az értékláncok legmagasabb pontján lévő vállalatok kötelezettek a törvényekben leírtak alkalmazására, viszont a jogalkotó a jogszabályokban megfogalmazott elvek alapján szeretné elérni azt, hogy ezek a vállalatok a fenntarthatóság fontosságát érvényesítsék az értékláncaik, a beszállítói láncuk kapcsán is. (Jogtár, ESG, 2024)

ESG rendelet: 12/2024. (VIII. 15.) SZTFH rendelet – A magyarországi jogalkotó ebben pontosította az ESG beszámolókkal, minősítőkkal és szoftverekkel kapcsolatban a korábban megalkotott jogszabályokban foglaltakat. (Jogtár, SZTFH 2024)

ESG kérdőív: Magyarországon az SZTFH által a honlapjukon közzétett fenntarthatósági kérdőív (SZTFH, ESG kérdőív 2024) – Az SZTFH által megalkotott kérdőív, amely a vállalatok és az értékláncok számára ad segítséget a fenntarthatósági adatszolgáltatásban a különböző gazdasági és állami szereplők számára.

Kettős lényegesség elve: a vállalatok kettős szempont szerinti vizsgálata a fenntarthatósággal kapcsolatos kockázatok vonatkozásában. A két szempont vizsgálata során a vállalatok elemzik a fenntarthatóság rájuk vonatkozó kockázatát, továbbá vizsgálják az adott vállalat környezeti és társadalmi hatását is, amelybe beágyazódik.

SZTFH: Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága

MGFÜ: Magyar Gazdaságfejlesztési Ügynökség

3.3 Történelmi háttér

A korábban leírtak alapján a fenntarthatóság fogalmáról a történelmi háttér bemutatása áttevz a gazdasági szereplők számára fontos ESG univerzumára. Mivel a vállalatok jelenleg Magyarországon is az ESG törvényeket értelmezik, így kiemelten fontos érteni az ESG kialakulásának okát és időbeliségét.

Az ESG létrejöttének első fontos állomása, még ha nem is kifejezetten annak a szellemiségét tükrözte teljesen, az ENSZ alapokmányban megfogalmazott gondolatok (UN, 1942). Ezt követően az ENSZ 1960-tól meghirdette az „ENSZ Fejlesztési Évtizede” programot, amelynek a céljai között már a fenntarthatóság és az ESG filozófiája felismerhetővé vált, viszont első körben nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Az időben tovább haladva 1970-es évektől új gondolatok kerültek az ENSZ fókuszba, amely „a fejlesztések nemzetközi jelentőségű környezeti vetületei” (Faragó, 2015) címen fogalmazódott meg.

Az ENSZ a 2000-es években Millenniumi Fejlesztési Célokat alkotott (az ENSZ 189 tagállama elfogadta a nyilatkozatot 15 éves határidővel) (UN, 2000; Gömbös, 2008), amelyben a központi elem az éhezés és a szegénység volt. Ez közvetlenül nem kapcsolódik az ESG témakörébe, mivel az ESG, mint fogalom ekkor még nem létezett, de szellemiségében ezek a célok a társadalom fenntarthatóságát szorgalmazták, továbbá az abban élő emberek alapvető léthez és élethez való jogát tették fókuszpontba.

2002-ben a Johannesburgi Fenntartható Fejlődés Világtalálkozó alkalmával rögzítették a résztvevők azt, hogy a fenntarthatóság biztosítása kiemelt feladat az emberiség számára, aminek három dimenziója van, amelyek egymással szoros és elválaszthatatlan kapcsolatban állnak (UN WS, 2002). Ezek a gazdasági, szociális és környezetvédelmi dimenziók. A világtalálkozó alkalmával készült nyilatkozat a fenntarthatóságnak ezt a három pillérét nevezte és határozta meg. E mellett egy negyedig összetevő az intézményi láb is megfogalmazásra került. A találkozón az elkészített nyilatkozat mellett azonnali lépésekként, a nemzeti fenntartható fejlődési stratégiák kidolgozására szólította fel a résztvevőket. Ez a világtalálkozó tekinthető a jelenlegi az ESG és az EU Taxanomy-ban (Taxanomy, 2020) található irányok első megjelenési és megfogalmazási direkt írásos forrásként. Ezzel párhuzamosan az ENSZ 2002-ben sürgette a fejlesztési támogatások finanszírozását a nemzetközi mechanizmusokban, a fenntarthatóság irányába, a megvalósuló jövőbeni fejlesztések vonatkozásában. Elsőként ENSZ jelentésben 2004-ben jelent meg az ESG mozaik szó, amelynek a fordítása, „Aki gondoskodik, az nyer” (MT 185, 2024) (SB ORG, 2024)

2012-ben az ENSZ megrendezte a Fenntartható Fejlődés konferenciát, ahol az átfogó stratégiák kidolgozását első körben elvetették, viszont megkezdték a globális fenntartható fejlődési célok intézményi koordinációjának tevékenységét.

2013.12.28-án az Európai Parlament és az Európa Tanács a 1386/2013/EU (ET 1386/2013/EU, 2013) határozatban felszólította a magánszektorra, hogy tegyen lépéseket a környezeti és éghajlat változási kiadások finanszírozására. Ehhez az Európai Unió új ösztönzőket és új módszereket dolgozott ki arra vonatkozólag, hogy a vállalatok miként mérhetik fel a környezeti hasznukat és költségeiket. 2015.01.07-én szintén az Európai Parlament és az Európa Tanács a 2015/1017 rendeletben (ET 2015/1017, 2015) előírta, hogy az Európai Stratégiai Beruházási Alap keretében megvalósított infrastrukturális és innovációs projektet esetén, a projektek 40% az éghajlat-politikával kapcsolatosnak kell összefüggésben lenni.

A 2014-es évben az Európai Parlament és a Tanács a 2014/95/EU (NFRD, 2014/95/EU) irányelvében került közzétételre az első keretrendszer, amely rövidítése Non-Financial Reporting Directive, rövidítve NFRD, amely a nem pénzügyi információra vonatkozó beszámolási direktíva a vállalatok számára. Ennek a célja az volt, hogy javítsa a vállalatok átláthatóságát és felelősségi szintjét dokumentált megosztható formában.

Az ENSZ 2015.09.25-én elfogadta a fenntartható fejlődés új globális keretrendszerét (UN, 2015), amely 2030-ig tartalmazza ennek ütemtervét is. Egy évvel később 2016.10.05-én az Európai Unió jóváhagyta az ENSZ Éghajlatváltozás Keretegyezmény keretében létrejött Párizsi megállapodást. Ezt követően 2016.11.22-én az Európai Bizottság kiadta a „A következő lépések Európa fenntartható jövőjéért” (EB, 2016) című közleményét, amelyben a fenntartható fejlődési célokat összekapcsolta az uniós szakpolitikai kerettel azért, hogy a fenntartható fejlődési célok már minden, az Unión belül megvalósuló globális és szakpolitikai kezdeményezésbe beépüljenek.

Az Unió a következőkben a fenntarthatóság finanszírozása felé fordította a figyelmét, mivel a fenntarthatósági gondolkodás alapja és miértje már viszonylag stabil lábakon állt. Ennek okán 2016.11.24-én az Európai Unió elkészített egy tanulmányt a Zöld kötvényekben rejlő lehetőségekről az erőforrás-hatékony beruházások terén. Ennek nyomán 2016.12.01-én az Európai bizottság egy magas szintű szakértői csoportot bízott meg az Uniót átfogó fenntartható finanszírozási stratégia kidolgozására. Ez a szakértői csoport 2018.01.31-én (EU CST, 2018) készített jelentésében egy uniós szinten definiált osztályozási metodika megalkotását javasolta

a csoport azért, hogy egzakt módon meghatározható legyen az, hogy milyen tevékenység tekinthető „zöldnek” vagy „fenntarthatónak”. Ennek előzményeként érdemes megjegyezni azt, hogy 2017.06.20-án az Európai Tanács, az európai uniós tagállamoknak az elköteleződését fogalmazta meg 2030-ig, az ENSZ 2015.09.25-én megfogalmazott keretrendszerével kapcsolatban.

2018.03.08-án az Európai Bizottság közleményben közzétette a fenntartható növekedés finanszírozásának cselekvési tervét, majd az Európai Parlament a 2019/2088-as (EP, 2019/2088) rendeletében elfogadta azt, hogy a fenntarthatóság mérése fenntarthatósági mutatókon kell alapulnia.

A következő évben, azaz 2019.06.20-án az Európai Bizottság közleményben a nem pénzügyi jelentésre vonatkozó iránymutatását kiegészítette az éghajlattal kapcsolatos kulcsfontosságú teljesítménymutatókkal, amely a rendeletben megfogalmazottakkal kell összhangban lenniük. Az Európai Parlament és az Európa Tanács 2019.11.27-én a 2019/2088-as (EP, 2019) rendeletben ez előzőekben leírtak mellett megállapította a fenntarthatósággal kapcsolatos közzétételi szabályokat. 2019.12.11-én az Európai Bizottság közleményt adott ki az európai zöld megállapodásról, majd egy nappal később az Európai Tanács 2050-ig történő éghajlat változással kapcsolatos következtetéseket fogadott el.

A fenntarthatóság tekintetében az Európai Unióban jelentős év 2020, amikor az Európai Parlament és Tanács közzétette a EU Taxonomy-t, mint keretet, amely a fenntartható befektetések előmozdítását célozta meg.

2022 decemberében az Európai Parlament és a Tanács közzétette a Corporate Sustainability Reporting Directive, röviden CSRD (CSRD, 2022) direktívát, ahol a jelentés kötelezettek körét a nagyvállalatoktól a tőzsdén jegyzett KKV-kig kibővítették. A CSRD tartalmazza a 2014-ben közzétett NFRD (NFRD, 2014) fő irányvonalait és szempontjait. A CSRD tovább gondolása, már el is érte a következő mérőföldkövét, amelynek a neve CS3D.

A közzététel standardizálása érdekében az Európai Unió megbízta az EFRAG szervezetet, hogy készítsen egy fenntarthatósági jelentés szabályrendszert, amelynek a neve European Sustainability Reporting Standards, röviden ESRS. Az Európai Bizottság 2023. július 31-én adoptálta az ESRS jelentéstételi keretrendszer standardod, amit a CSRD hatálya alá tartozó vállalatoknak köteles használni, mint jelentéstételi keretrendszer (ESRS, 2023).

A történelmi keretében érdemes mindenképp szerepeltetni egy nagyon érdekes a Reizingerné Ducsa Anita és Hajdu Tibor Zoltán által jegyzett kutatást, amely a Magyar Tudomány 185. számában jelent meg (MT 185, 2024). A kutatás címe: Pénzügyi teljesítmény és fenntarthatóság: az ESG-minősítés hatása a társaságok számviteli értékelésére (MT 185, 2024). Ebben a szerzők arra világítanak rá, hogy a korábban elérhető keretrendszerek és azok keretében előállított beszámolási adatok, továbbá a számviteli adatok monitorozása mennyire alkalmasak arra, hogy az ESG minősítéseket összehasonlíthatóvá tudja tenni a számvitelben kimutatott pénzügyi teljesítménnyel összefüggésében. A kutatásban megfogalmazott hipotézisek vizsgálata során a kutatást készítő megállapították, hogy az ESRS hozhat egy olyan ESG beszámolási struktúrát, amely segítségével és alapján készült jelentések már valós összehasonlítási alapot adhat a számviteli teljesítményekkel.

A történelmi áttekintés segít abban, hogy a jelenlegi fenntarthatósági szabályozás milyen módon kívánja a vállalatok részéről a fenntarthatósági tevékenységeik bevezetését és kivitelezését. Ezen felül a történelmi áttekintés levezeti az ESRS relevanciáját, amely feltett kérdések alapjául szolgál. Ez azért fontos, mert jelenleg több fenntarthatósági keretrendszer létezik, amelyek segítségével egy fenntarthatósági jelentés elkészíthető (ilyen például a GRI keretrendszer).

3.4 Az Európai unió és nemzetközi szabályozás háttere

3.4.1 Európai Unió, NFRD, CSRD és CS3D

Az Európai Unió első lépése a fenntarthatósági jelentések irányába az NFRD direktíva elkészítése és közzététele volt, amely révén a benne meghatározott vállalatok a kettős lényegesség elvét követve elkészítettek az Európai Unió által elvárt fenntarthatósági jelentést. Ez a jelentés viszonylag sok iránymutatást tartalmazott az adott vállalatok számára a jelentés elkészítéséhez, viszont nem határozta meg a felépítés mindenki által alkalmazandó struktúráját és nem tartalmazott mindenki által alkalmazandó iránymutatásokat. Ezzel párhuzamosan számos fenntarthatósági jelentés keretrendszer készült különböző szervezetek által, de ez bábeli zűrzavart okozott a jelentések összehasonlításában.

Ezt felismerve az Európai Unió kidolgozta a CSRD direktívát, amely már pontosította az NFRD hiányosságait. E mellett az EFRAG szervezet segítségével elkészítette majd közzétette az ESRS fenntarthatósági keretrendszer standardot, amely egyik célja az volt, hogy az ESRS alapján a vállalatok által készített fenntarthatósági jelentések egységes és

összehasonlítható struktúrát alkossanak azok célközönségei számára. Ezek lehetnek üzleti elemzők, ellenőrző szervezetek, bankok, pénzügyi intézetek stb.

Természetesen az Európai Unióban nem állt meg a munka a CSRD és az ESRS megalkotásával. A CSRD-t tovább gondolva, azt csiszolva, az értékláncok fontosságát kiemelve e szervezet elkezdett dolgozni a CS3D szabályozáson is. Az Európai Unió a CS3D-t 2024. június 13-án publikálta (CS3D, 2024). A szervezet célja az, hogy a tagok 2026. július 26-ig kell beültetni a tagálami jogalkotásba, amelyről tájékoztatni kell Európai Bizottságot. Ez után a tagállamok területén működő vállalatok fokozatosan kezdik azt alkalmazni, majd 2029 július 26-tól az Európai Unió területén mindenkinek kötelezően kell alkalmazni a CS3D direktívát (CS3D alkalmazás, 2024).

3.4.2 SFDR és az EU-Taxanomy

Az SFDR az Európai Unió által a pénzügyi szolgáltatási ágazatban elfogadott rendelete a fenntarthatóság témakörében. Ennek a rendeletnek a segítségével az Európai Unió szeretné a befektetői csoportokat abba az irányba terelni, hogy mint működésük, mint pedig tőkekihelyezéseik tekintetében a fenntartható vágy gyakran emlegetett zöld hitel irányába orientálódjon. Ez a rendelet jelenleg három fő befektetési osztályt definiál (Worldfavor, 2024):

- Article 6: fenntarthatósági kör nélküli alapok
- Article 8: környezeti és társadalmi jellemzőket támogató alapok (világos zöld alapok)
- Article 9: fenntartható befektetést célul kitűző alapok (sötétzöld alapok)

Az SFDR szabályozással az Európai Unióban lévő tagországok nemzeti bankjai is foglalkoznak, így a Magyar Nemzeti Bank is (MNB SFDR és Taxanomy, 2024). Ez azért fontos, mert az európai uniós 2019/2088-as rendelet, aminek a kihirdetése 2019.11.27-én volt az Európai Unió részéről (röviden SFDR-nek nevezünk), 2021.03.10-től hatályos (EU SFDR, 2019).

Az SFDR-a mellett érdemes rápillantani az EU Taxanomy rendeltre. Ez EU Taxanomy az Európai Unió részéről megalkotott keretrendszer. Ebben a keretrendszerben egy olyan osztályozási rendszer található meg, amely a befektetéseket, gazdasági tevékenységeket egy olyan finanszírozási irányba tereli, amely összhangban van az Európai Unió által 2050-re elérni kívánt záró kibocsájtás tervével. A rendelet 2020.07.12-én lépett hatályba a gazdasági és pénzügyi szereplők számára az Európai Unióban. (Taxanomy, 2020)

Pénzügyi és projekt finanszírozási szempontból az ESRS keretrendszer alapján készített fenntarthatósági jelentés mellett nagyon fontos figyelembe venni az SFDR és az EU Taxanomy szabályokat és kereteket, mert a nélkül projektek vagy beruházások finanszírozási nehézségbe kerülhetnek. Ez az a pont, amikor érdemes a fenntarthatóság cégek működésére vonatkozó hatásokról beszélni mivel, ha az adott vállalat, mind működésében, mind pedig a beruházásai során jelentős tőkeallokációs hátrányba kerülhet akkor, ha figyelmen kívül hagyja a megszületett európai uniós és az alapján a tagállamok által hatályba léptetett jogszabályokat és végrehajtási rendeleteket. A tagállami rendeletek az európai uniós rendeletektől él is térhetnek, pontosabban szigorodhatnak, így a határon átnyúló projektet esetén, amely során szükséges külső finanszírozás bevonása (ez lehet akár egy FDI beruházás is), ott mindenképp az európai uniós szabályozás mellett a tagállami jogszabályokat is nagyon javasolt áttekinteni.

3.4.3 ESRS, mint fenntarthatósági keretrendszer

A fejezet A Bizottság (EU) 2023/2772 felhatalmazáson alapuló rendelete (ESRS, REG 2023) alapján áttekintést nyújt az ESRS keretrendszerről. Ezt a beszámolási standardokat az Európai Bizottság kérésére az EFRAG szervezet dolgozta ki, majd biztosította az Európai Unió részére, amelyet az Európai Bizottság 2023 július 31-én adoptálta.

Az ESRS beszámolási standardok felépítése, amely tükrözi az általa készítendő fenntarthatósági jelentés szerkezetét: „

- ESRS 1 Általános követelmények
- ESRS 2 Általános közzétételek
- ESRS E1 Éghajlatváltozás
- ESRS E2 Szennyezés
- ESRS E3 Víz és tengeri erőforrások
- ESRS E4 Biológiai sokféleség és ökoszisztémák
- ESRS E5 Erőforrás-felhasználás és körforgásos gazdaság
- ESRS S1 Saját munkaerő
- ESRS S2 Az értékláncban dolgozók
- ESRS S3 Érintett közösségek
- ESRS S4 Fogasztók és végfelhasználók
- ESRS G1 Üzleti magatartás

„ (Csabai H. Greenpack, 2024)

Az ESRS a kettős lényegesség elvét követve a környezeti és pénzügyi hatások vizsgálatát definiálja a jelentés készítése során. E mellett egy egységes struktúrát ad a jelentést készítő

vállalatok részére, amely segítségével összehasonlíthatóvá válnak a jelentések cél közönségei számára. Ezzel egy jelentés standardizálás valósult meg, amely a korábbi gyakorlat különbözőségeit azonos platformra hozta. Természetesen az ESRD harmonizálásra került az Európai Unió által más keretrendszerekkel és szabályzatokkal, mint például a SFDR (lásd előző fejezet) és az EU Taxonomy.

3.5 A Magyarországi szabályozás rövid története

Magyarországon a fenntarthatóság a törvénykezésbe 2024.01.01-én került kihirdetésre (2023. évi CVIII. törvény). Jelenleg nincs elérhető végrehajtási rendelet, a jogalkotó jelenleg is dolgozik rajta. A 2024-es év Magyarországon az ESG témakörében a felkészülés évének számít. A törvény pontosan megfogalmazza azon vállalatok körét, amelyeknek kötelező elkészíteni az ESG jelentését, azaz ESG jelentéseit. Az előbbi megfogalmazás oka az, hogy a jogszabály szövege alapján készíteni kell egy a könyvvizsgálók által elkészített ESG adatszolgáltatási jelentést, és egy vállalati ESG jelentést. Az első egy főleg pénzügyi fókusszal bíró fenntarthatósági riport, még a második az ESG összes pillérére vonatkozó cselekvési tervet, felmérést, stratégia készítést kell tartalmaznia, amely a következő években ki fog egészülni a tervek és a tények karakterisztikus megvalósulásának ábrázolásával.

A korábbi években megfigyelhető volt az, hogy a magyarországi nagy és multinacionális vállalatok már készítették CSR vagy más néven fenntarthatósági jelentést, de ez még szuverén döntésük volt. 2022 és a 2023-as évben a BÉT a Deloitte-al közösen egy programot indított, amelyben a tőzsdén megjelenő vállalatokat támogatta egy a BÉT által kidolgozott keretrendszer alapján történő fenntarthatósági jelentés készítésére. Mindez azért volt fontos lépés, mert a jogalkotó mellett a BÉT (BÉT, ESG 2024) esetében is felmerült az egységes jelentés iránti igény, amely segítséget nyújt a befektetők részére a döntéseik meghozatalára vonatkozólag. Ez a jelentési keret a CSRD-ban megtalálható 100 alatti ranking pontokra fókuszálva definiált egy struktúrát, amelyben iránymutatást adott a vállalatoknak az ESG jelentéseinek az megalkotásában.

2024 áprilisában a magyarországi jogalkotás módosította a januárban kihirdetett jogszabályt. Az módosításban megpróbálta a korábbi jogszabályt harmonizálni a 2024.04.24-én megjelent CSDDD-vel (röviden CS3D), a német ellátási láncról szóló törvénnyel (LkSG) amelynek a kiindulási alapja a CSRD volt. Ebben már a jogszabály részletezi az „ESG-kérdőív” fogalmát, amelyben pontosítja az adatgyűjtési, adatkezelési és adatigénylési szabályokat és

lehetőségeket. E mellett definiálja a tanúsítók függetlenségét, amely kiter még azoknak a kapcsolati körének a kizárására is. A módosításban megtalálható az úgynevezett konszolidáció mentességet a leányvállalat szempontjából, ha az anyavállalat elkészíti azt (természetesen az átvilágítási kötelezettség megmarad), továbbá tartalmazza bírság és annak mértékének pontos megfogalmazását.

E mellett a jogalkotó a Szabályozott Tevékenységek Felügyelő Hatóságát (röviden SZTFH) nevezi meg, mint ellenőrző szervezetet, továbbá a rendelkezés jogalkotásába bevonja a Magyar Gazdaságfejlesztési Ügynökséget (röviden: MGFÜ). A MGFÜ a közelmúltban workshopokat tartott az egyetemekkel és a ESG minősítést végző gazdasági szereplőkkel azért, hogy a magyarországi vállalatok számára a legszélesebb kör számára elérhetővé tegye a szükséges információkat, amely mellett megindította az ESG képzés irányvonalát, témakörét, akkreditációját. Az elképzelés alapján a MGFÜ feladata az ESG szemléletformálása, amelyekhez tanácsadási szolgáltatást is fog biztosítani a jövőben a terveik alapján. Magyarországon az ESG tevékenységgel kapcsolatban az MGFÜ pontos feladatkörét a 2023. évi CVIII. törvény 9.§-a definiálja. Az ESG kérdőívre visszakanyarodva a jogalkotó, ahogy korábban említésre került, egy egységes ESG kérdőívet kíván a gazdasági szereplők részére megalkotni, amelynek eredményét egy ESG Platform-on szeretne közzétenni, amely platformon az ESG kötelezettek és az ESG önként vállalók is el tudják helyezni a jelentéseiket.

Az SZTFH 2024.10.16-án hatályossá tette a 12/2024. (VIII. 15.) SZTFH rendelet az ESG beszámolók, az ESG minősítők és az ESG szoftverek nyilvántartásáról rendeletet (Jogtár, SZTFH 2024). Ebben a rendeletben a jogalkotó pontosításokat fogalmazott meg a már meglévő ESG törvénnyel kapcsolatban. Ezzel párhuzamosan az SZTFH a honlapján közzétette az ESG kérdőívet is, amelyet a vállalatok fel tudnak használni a fenntarthatósággal kapcsolatos adatszolgáltatásuk során. Ez mind az értékláncok magasabb és alacsonyabb tagjai számára nyújt segítséget a fenntarthatósággal kapcsolatos adatszolgáltatáshoz. (SZTFH, ESG kérdőív 2024). A 2024-es év így Magyarország szempontjából egy fontos időszak, mert a jogalkotó a szervezetein és hatóságain keresztül nem csak jogalkotás aspektusából, hanem ahhoz történő segédanyagok, konferenciák segítségével a magyarországi vállalatokat folyamatosan készíti fel a fenntarthatóság jegyében egy fenntartható működési modellre.

3.6 ESG közösségek és csoportosulások Magyarországon

Az ESG törvény hatályba lépése előtt is működött számos fenntarthatósági csoport, viszont az észrevehető, hogy a magyarországi ESG törvény hatályba lépésével ezek számossága megnövekedett. Ilyen például a HuGBC, vagy pedig a Archenerg Klaszter. Ezek a csoportosulások jelentősnek mondhatóak, mert látható, hogy a gazdasági résztvevők számára kiemelten jelentős a fenntarthatóság kérdése, amelyre időt és energiát szánnak. Ezekben a közösségekben a tagok számára a csoportban lévő szakértők segítséget nyújtanak a fenntarthatóság érdekében megalkotott jogszabályok értelmezésében, vagy pedig konkrét fenntarthatósági célokat és lépéseket terveznek és mutatnak be, amelyek segítségével a tagvállalatok rá tudnak lépni az ESG és a fenntarthatóság útjára.

A kezdeményezések közül vannak régebben és vannak újonnan létrehozott szervezetek. Ezen a ponton, azaz 2024-ben könnyen látható nem feltétlen a szervezetek megléte a feltétlen lényeges, hanem az, hogy valódi műhelymunkák is el tudnak indulni a téma irányában. Ezzel a jogszabályokban nem közvetlenül megjelenő vállalatok és cégek, akik az értékláncokban alacsonyabb helyen helyezkednek el, is részesei lehetnek a fenntarthatóságnak. Ez nagyon fontos, mert a fenntarthatóság nem csak a jogszabályokban és szabályozásokban meghatározott cégek számára kell, hogy fontos legyen, hanem minden gazdasági résztvevő számára.

4 Hipotézisek

A szakirodalom áttekintése után a kutatás fő kérdését áttanulmányozva a következő három hipotézist szeretném megfogalmazni (H1, H2, H3):

H1: Én azt feltételezem, hogy vállalatok számára még nem releváns a fenntarthatóság és annak a vizsgálatának kérdése, így nem fordítanak kellő figyelmet annak a monitorozására és elemzésére a belső működésük szintjén.

H2: Úgy sejtem, hogy a vállalatok nem hajlandóak jelenleg megfelelő pénzügyi forrást allokálni a fenntarthatóság érdekében tett lépéseik érdekében. A szükséges minimumra történő törekvés elve érvényesül még csak 2024-ben.

H3: Azt gondolom, hogy 2024-ben a Magyarországon működő vállalatok számára nem releváns jelenleg a beszállítói láncok fenntarthatósági kockázata.

5 Primer kutatás

5.1 Interjú

5.1.1 Az interjúk jellemzői

Az interjúban megfogalmazott kérdések az ESRS általam történt értelmezése alapján kerültek megfogalmazásra. Magyarországon 2024-ben került az európai uniós CSRD, ESRS stb direktívák bevezetésre a jogszabályokba (PwC Magyarország, 2023), így az azokban lévő kérdések átfogalmazás nem hozott volna megfelelő eredményt a kutatásba bevont vállalatok esetén. Ennek az az oka, hogy Magyarországon a gazdasági szereplők jelenleg még csak ismerkednek a szabályokkal és a követelményekkel, így nagy százalékban feltételezhetően még csak az útjuk elején járnak a fenntarthatóság kérdésében.

Az interjúk Microsoft Teams alkalmazás segítségével készültek. Az interjú folyamatába két vállalat került bevonásra. Az interjú alanyaktól a megosztott információk anonim felhasználása engedélyezésre került, amely engedélyeket meg is adták. Az építőipari termékek forgalmazását végző cég munkatársa azt kérte tőlem, hogy a vele rögzített felvétel 2024.11.30-án kerüljön törlés. Ezt a kérést természetesen teljesítem, amelyről visszajelzést is fogok küldeni számára. Az interjúk során mind két cég esetén ugyanaz a tizenhárom kérdés került megfogalmazásra. A kérdéseket az 1-es számú melléklet tartalmazza. Az interjúkat követően az azokban elhangzott válaszok alapján egy összehasonlító táblázat került elkészítésre, amely segítségével a válaszok kiértékelés megtörtént.

Az interjúk egymástól függetlenül zajlottak. A két vállalat részére nem került megosztásra az, hogy összesen hány vállalat került bevonásra az interjú folyamatába. Az anonimitás érdekében a vállalatok Vállalat 1 és Vállalat 2 néven szerepelnek a táblázatokban.

1. táblázat: Általános információk a vállalatokról (SF 1, 2024)

Vállalati információ	Vállalat 1	Vállalat 2
Tevékenység	Call Center	Építőipari anyagokat, gépeket és alapanyagokat
Tulajdon viszony	magyar	nemzetközi
Regionális elhelyezkedése	Anyavállalat Budapest, székhelyek Miskolc és Nyíregyháza.	Pest megye
Méret	Anyavállalat: 650 fő Leányvállalat: 250 fő	KKV méret
Interjú alany beosztás	Leányvállalat ügyvezető	Minőségi és környezetirányítási vezető

5.1.2 Interjúk kiértékelése

A kiértékelés során a két vállalat ugyanazon kérdésekre történő eltérő válaszadása került elsődlegesen beazonosításra. A beazonosítás során a különbségek kerültek elemzésre. Ez azért fontos, mert ha nem hoztak volna jelentős eltérést a vállalatok által adott válaszok ugyanazon kérdések esetén a vizsgálat során, akkor a kérdőíves felmérésnek a relevanciája megkérdőjeleződött volna.

Az értékelés a következő eredményt hozta:

5. kérdés értékelése

2. táblázat: A fenntarthatóság fontossága (SF 2, 2024)

Kérdés sorszám	Kérdés	Vállalat 1	Vállalat 2
5	A fenntarthatóság mennyire fontos önöknek vállalata esetén?	Idézet az interjúból: „Ennek a másik értelmezése, amiben ugye alapvetően energiatakarékosság és a és a hulladék mentesség szerepel ott” „Ez a telefonos tevékenység, ez sem túlzottan nagy energiafelhasználással sem túlzott nem jár, és igazándiból hulladék is minimális keletkezik itt az, amire elsősorban figyelünk, az a papír mentességet, amit elektronikusan előállítható dolog”	Idézet az interjúból: „... . stratégiának a része, tehát ez üzleti stratégiájába beépített. És ennek megfelelően van súlya, Ehhez kapcsolódó, hogy a cél lebontás okból adódó akciók zajlanak. Ezek nem mindegyike érint minket, mint magyarországi leányvállalatot, de azért jó néhány igen.”

Válaszok elemzése: A válaszok hasonlóak, de nem fókuszáltak. Ezek a válaszadási testbeszédben is megjelentek. A válaszok alapján a két vállalat eltérő módon tekint a fenntarthatóság kérdésére. Az Vállalat 1 a válaszában a fenntarthatóságot szinte csak a környezetvédelemmel azonosítja, amíg a Vállalat 2 stratégiai kérdésként tekint rá, amely esetén vélhetően a környezetvédelem mellett az ESG további pilléri is megjelennek.

10. kérdés értékelése

3. táblázat: Büdzsé képzési hajlandóság összefoglalás - (SF 3, 2024)

Kérdés sorszáma	Kérdés	Vállalat 1	Vállalat 2
10	Mennyire képeznek büdzsét ahhoz, hogy támogassák a fenntarthatósági lépéseket?	„kevesebb irodai férőhelyen tudunk alkalmazni” „alig háromszáz munkahelyen végzi a tevékenységét. Ugye többet azt otthonról. Úgyhogy ezzel gyakorlatilag nekünk is megtakarításunk keletkezik.”	„Vannak meghatározva a célok és ezeket a célokhoz vannak akciókba annak érdekében, hogy ezeket a célokat valahogy el is érjük”

Válaszok elemzése: A két vállalat teljesen eltérő választ adott. A Vállalat 1 válasza azt tükrözi, hogy nem értette pontosan a kérdést, vagy nem tudta megfogalmazni azt magában, hogy miért is kell büdzsét képezni a fenntarthatósági lépések megvalósításához. A Vállalat 2 esetén egy általános válasz került megfogalmazásra, amelyben tükröződik a tudás, de nem került egzaktan kimondásra a valódi hajlandóság. Ez azt jelenti, hogy a két vállalatnak eltérő ismerete (vagy nem ismerete) van a pénzügyi finanszírozás vonatkozásában. A kérdés alapján további vizsgálatokat érdemes tenni, mivel érezhető a vállalatok közötti ellentmondás és az, hogy nem feltétlen tudják vagy szeretnék érteni a kérdést.

11. kérdés értékelése

4. táblázat: Szelektív hulladékgyűjtés igénye - (SF 4, 2024)

Kérdés sorszáma	Kérdés	Vállalat 1	Vállalat 2
11	Mennyire jelenik meg önöknél a szelektív hulladékgyűjtés? Ebben beleértem az újra hasznosító helyre való eljuttatást is.	„Minden minden irodánkban szelektíven gyűjtjük a hulladékot. És ahol lehetett belső, ha mégis feltétlenül szükséges, akkor belső felhasználású nyomtatás az újra papírra történik. Uh ezentúl most nekem nem jut eszembe olyan, ami...”	„... Magyarországon a keletkező hulladékaink közül egyedül a kommunális hulladékhoz mi lerakásra kerül” „nyomon követjük a hulladék útját”

Válaszok elemzés: Az interjúk során a válasz megfogalmazása mindkét fél részéről elnagyolt. Ha ezt ebben a formában egy jelentésben szerepeltetni szeretnék, akkor a szükséges

minimumot sem biztos, hogy elérné a két vállalat. Az látható, hogy a Vállalat 2 kicsit komolyabban veszi a hulladékgyűjtés kérdését és feldolgozást. Ebben az az érdekes, hogy Magyarországon a hulladék feldolgozók nem adnak tájékoztatást a feldolgozás üteméről, így érdekes megfogalmazás a Vállalat 2 részéről a következő: „nyomon követjük a hulladék útját”. Itt szubjektívan feltételezhető az, hogy az anyavállalatára gondolt a válaszadó. A válaszok alapján kijelenthető, hogy ezt a kérdést érdemes szélesebb körben, több cég esetén is tovább vizsgálni és elemezni.

12. kérdés értékelése

5. táblázat: A fenntarthatóság éves monitorozása - (SF 5, 2024)

Kérdés sorszám	Kérdés	Vállalat 1	Vállalat 2
12	Éves szinten vagy évenként mennyire tervezik a szolgáltatási tevékenységeit tevékenységüknek a felülvizsgálatát, a fenntarthatóság vonatkozásában?	„Hát ugye mivel tőzsdén jegyzett cég az anyavállalat azért minden évben eléggé jelentést készítünk, aminek, a, amit megelőzően ez az ez a fajta újragondolás és átvilágítás ez megtörténik”	„...Tehát egyrészt ahogy mondtam a klímaváltozással kapcsolatosan zajlik egy kockázat értékelés ”

Válaszok elemzés: mind a két vállalat esetén ismét egy elnagyolt válaszadás történt. Ez azt jelenti, hogy eltérő gondolkodásmód került megfogalmazásra a részükről a kérdés kapcsán. Ez markánsan kiütözik az adott válaszok eltérésben.

Az Vállalat 1 a jogszabályi környezetnek való megfelelés alapján végzi (vagy nem végzi) a fenntarthatósági törekvéseik értékelését majd annak a felülvizsgálatát, míg a Vállalat 2 esetében egy belső vállalati nyomás hatására kerülnek a fenntarthatósági lépések mérésre és monitorozásra és nem elsődlegesen a jogszabályi követelmények. Ez a belső nyomás viszont az anyavállalattól jöhet, ezért kérdéses ennek a válasznak az őszintesége a Vállalat 2 nézőpontjából.

6. táblázat: Beszállítók monitorozásai hajlandósága - (SF 6, 2024)

Kérdés sorszám	Kérdés	Vállalat 1	Vállalat 2
13	Beszállítók számára van-e valamilyen fenntarthatósági követelmény?	„ nincs beszállító, call center „	„... beszállítói alapelvek névre hallgató dokumentum”

Válaszok elemzés: a Vállalat 1 esetén fel sem merül a beszállítók vizsgálata, míg a Vállalat 2 esetén csak egy meglévő belső dokumentációra hivatkoznak. Mind a két válasz tömör volt az interjú során, nem történt meg ezeknek a bővebb kifejtése az interjúalanyok részéről. Ez azt jelentheti, hogy vállalatonként még a gondolat sem fogalmazódott meg a beszállítók ellenőrzése érdekében, vagy ha valamilyen szinten meg is fogalmazódott, akkor kizárólag egy belső anyagban szerepel még csak az igény, viszont konkrét lépések nem történhettek egyelőre. Mivel a direktívákban megjelenik a beszállítói lánc monitorozásának kiemelt fontossága, így a válaszok alapján csak újabb kérdések indukálódnak, arra vonatkozólag, hogy mennyire általános ez a nézet a vállalatok esetén? Ennek alapján ezt a kérdést is érdemes lenne több cég esetén megvizsgálni.

5.1.3 Interjúk összegzése

Az interjúkba bevont vállalatok öt kérdésben egymásnak ellentmondó válaszokat fogalmaztak meg, amely arra enged következtetni, hogy a fenntarthatóságról, a hulladék gazdálkodásról és a beszerzési láncokról eltérő módon gondolkoznak. A válaszok alapján sokszor az egyik vállalat csupán a szükséges minimumra törekedett az elmondása alapján a fenntarthatóság kérdésében, míg a másik vállalat az anyavállalati nyomás hatására a korábban kaphatott belső szabályzat alapján vett és vesz csak tudomást a fenntarthatósági feladatokról (annak végrehajtásáról semmilyen információt nem osztottak meg). Ez azt jelenti, hogy csupán ezen két vállalat esetén nem lehet általános képet kapni a fenntarthatóság vonatkozásában, ezért kimondható az, hogy érdemes egy kvantitatív kutatást végezni, ahol ez mélyebb és részletesebb kép tud kirajzolni a vállalatok fenntartható gondolkodásáról és finanszírozási hajlandóságáról. Egy *kérdőíves kutatás*, még ha nem is reprezentatív, képes egy szélesebb képet szolgáltatni a vállalatok jelenlegi gondolkodásáról, így *relevanciája indokolt*.

5.2 Kérdőíves adatgyűjtés

5.2.1 A kérdőív felépítése

A kérdőív 33 kérdést tartalmaz, amelyet a 3-as számú melléklet tartalmaz. A kérdőívben szereplő kérdések két csoportba csoportosíthatóak. Az első csoport, amelyet a kérdőív első ötkérdése adja, a kitöltő vállalatok elhelyezkedésére, felépítésére és tulajdonosi szerkezetére tesz fel kérdéseket. Az ez után következő kérdések a vállalatok fenntarthatósággal kapcsolatos gondolkodását és tevékenységét kívánja körbe járni. A fenntarthatóságról szóló kérdések négy csoportban választhatóak szét:

- Vállalatok informáltsága a fenntarthatóság témájában
- Vállalatok cselekvési hajlandósága a fenntarthatóság érdekében
- Vállalatok pénzügyi finanszírozási hajlandósága a fenntarthatóság érdekében
- Vállalatok értékláncainak monitorozási igénye a fenntarthatóság érdekében

A csoportban lévő kérdések az ESRS rendelet közzétételi pontjai alapján kerültek megfogalmazásra, amely a kérdőív elkészítésének alap gondolata is. Ezt azért tartom fontosnak, mert így a vállalatok a tudtuk nélkül adnak a választ az ESRS rendelet egy-egy közzétételi pontjára. Természetesen ez nem tud teljes képet adni a teljes ESRS alapú jelentésre vonatkozólag, mivel az ESRS terjedelme meglehetősen nagy. A kérdések az ESRS 1 Általános követelmények, ESRS 2 Általános közzététel, ESRS E1 Éghajlatváltozás és az ESRS E2 Szennyezés fejezetekből kerültek megfogalmazásra. (EU ESRS, 2023)

A kérdőív online platformja a <https://www.kerdoivem.hu> portál. Ennek oka az anonimitás biztosítása a bevont vállalatok számára a kitöltési folyamat során. Így a kutatásban szereplő vállalatok kitöltő munkatársainak nem egy egyedileg fejlesztett megoldást, hanem egy harmadik fél által megalkotott kérdőíves web alapú alkalmazást használtak a kitöltés során. Ez egy zárt megoldás, így nem lehet semmilyen olyan nyomkövető megoldást beépíteni a rendszerbe, amelynek segítségével a kérdőívet kitöltő személyek vagy a cégek, ahol a kérdőívet kitöltők dolgoznak, beazonosíthatók legyenek.

5.2.2 Az adatgyűjtés folyamata

A kiküldés e-mail cím listája az interneten elérhető forrásokból kerültek meghatározásra. Elsődlegesen Magyarország régióinak legnagyobb vállalatait összegyűjtő

oldalak kerültek felkutatásra. Az itt található vállalat nevek alapján a vállalati honlapokon elérhető e-mail címek történtek címzettként kiválasztásra. Ez után a Magyarországon található klaszterek és HUB-ok oldalai kerültek megkeresésre. Ezek a vállalati csoportosulások a tag vállalatok nevét és internetes elérhetőségét is tartalmazzák nagy százalékban. Így jelentős számú vállalatnak az elérhetősége került meghatározásra és összegyűjtésre. A harmadik körben a HuGBC kapcsolati hálón keresztül történtek a cégek elérhetőségeinek kiválasztása. Minden potenciális címzettnek egyedileg történt az e-mail kiküldésre. A cél e-mail címek kiválasztása során a cél az volt, hogy a teljes Magyarország területét lefedjék azok a vállalatok, akik részére a kérdőív kiküldésre került.

A kiküldés egyik érdekes momentumja az volt, hogy az SZTFH is megkeresésre került segítség kérés tekintetében, mint egy kiváló lehetőség a kérdőív eljuttatásához nagy számosságú vállalatok számára. E-mail-es levelezés majd szóbeli és telefonos egyeztetések viszont nem hoztak sikert, mert minden egyeztetés végén a szervezet elzárkózott GDPR szabályokra hivatkozva a kérdőív továbbítására az általa ismert vállalati és céges elérhetőségek tekintetében.

5.2.3 A válaszok feldolgozása

A kérdőív az előző pontban megadott metodikával összegyűjtött e-mail címekre került kiküldésre. Összesen 786 e-mail címre történt a kiküldés. Ehhez hozzáadódik a HuGBC-n keresztül történő vállalatok kitöltési felkérése. Ez további 17 vállalattal bővítette a kiküldések számosságát.

Statisztikai összefoglalása a kérdőíves felmérésnek:

7. táblázat: Kérdőív kitöltési hajlandóság - (SF 7, 2024)

<i>Kitöltésbe bevont összes vállalatok és cégek száma:</i>	803 db
<i>Összes kitöltő vállalat:</i>	74 db
<i>Kitöltési hajlandóság:</i>	9,215%

A kitöltési hajlandóság utal a téma újdonságára, illetve a vállalatok érdeklődésének hiányára. A vállalati szférában ismeretlenül felkérni vállalatokat egy kérdőív kitöltésre nem kis feladat, mivel senki sem szeret egy olyan témában választ adni, amely új és ismeretlen számára még ha anonim is a kitöltés lehetősége.

5.2.4 A kérdőíves felmérés kiértékelése

Kitöltő vállalatok összetétele, mérete, tulajdonosi viszonya

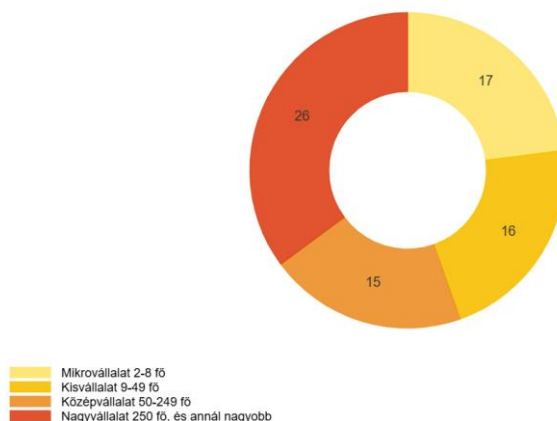
A kitöltő vállalatok regionális elhelyezkedése a következő volt (3-as számú melléklet 1-es kérdés):

1. ábra: A vállalatok regionális elhelyezkedése (SA 1, 2024)

A számokat átfutva látható, hogy a teljes magyarországi régióban működő vállalkozásokat sikerült megszólítani a kérdőíves felmérés során. A 98-as szám azért lehetséges 74 vállalat esetén, mert a vállalatok több régiót is megjelölhettek, mint elhelyezkedés. Ez lehet központ vagy telephely is. A válaszokból megállapítható, hogy a pesti és a budapesti régiókból volt a legnagyobb kitöltési hajlandóság, amelyet a dél-alföldi régió követett. Az első három régió több mint 50%-át adta a teljes kitöltési számnak. Ez arra enged következtetni, hogy Budapesthez közel a kitöltő vállalatok esetén nagyobb érdeklődés van a fenntarthatóság témaköre iránt. Legkevesebb kitöltő vállalatot Dél-Dunántúl adta, amelynek okát nem lehet meghatározni a kérdőíves információk alapján.

A kitöltő vállalatok méretének alakulása (3-as számú melléklet 2-es kérdés):

2. ábra: A válaszadó vállalatok mérete (SA 2, 2024)

Itt már érzékelhető az, hogy a válaszokat adó vállalatok közül a nagyobb vállalatok szívesebben nyilatkoztak a fenntarthatóság vonatkozásában. Ennek több oka lehet. A magyarországi jogszabályi környezetet áttekintve (Jogtár, ESG, 2024) a vállalati méret azért lehet meghatározó, mert adott termék és szolgáltatás esetén a nagyobb vállalat vélhetően abban az értékláncban, ahol elhelyezkedik, ott már elkerülhetetlen a téma megkerülhetetlensége. Megállapítható, hogy azon vállalatok esetén, akik kitöltötték a kérdőívet, ott a nagyobb vállalati méret dominál, így ebben a szegmensben a fenntarthatóság kérdése és hozzá kapcsolódó tevékenységek hangsúlyosabb jelenléte olvasható ki az adatokból.

A vállalatok tulajdon viszonyának alakulása (3-as számú melléklet 4-es kérdés):

Kizárólag hazai tulajdonban van	46		62.2%
Vegyes vállalat	8		10.8%
Teljes egészében külföldi tulajdonban van	20		27%
Összes válasz	74		

3. ábra: A vállalatok tulajdonviszonyai (SA 3, 2024)

A válaszok alapján látható, hogy a hazai tulajdonnal rendelkező vállalatok szívesebben válaszolnak a fenntarthatósággal kapcsolatos kérdésekre megkeresés esetén. A nemzetközi vállalatok vonatkozásában a kiküldés során számos esetben érkezett vissza elutasító válasz üzleti titokra hivatkozva. Másik hasonló válasz részükről az volt, hogy már ez megvalósult, továbbá a fenntarthatósági jelentésük megtalálható a weblapjukon, ezért nem kívánnak válaszolni a kiküldött kérdőívre. Kicsit kitérve a nemzetközi vállalatok esetén a megvalósult válaszra, a kitöltést megtagadó cégek honlapján tovább kutatva informatívan megtalálható volt nagy százalékban a fenntarthatóság beépítése és fontossága a mindennapi vállalati működésükbe, viszont a jelentések már nem minden esetben voltak megtalálhatóak egzakt módon, ahogy az elutasító válaszukban jelezték. Természetesen a nagy és multinacionális vállalatok esetén kiemelt helyen elérhető volt a fenntarthatósági jelentés.

Kitöltők beosztása a kitöltő vállalatoknál (3-as számú melléklet 5-ös kérdés):

Beosztott	13		17.6%
Alapszintű vezető	3		4.1%
Középszintű vezető	12		16.2%
Felsőszintű vezető	22		29.7%
Tulajdonos	23		31.1%
Egyéb	1		1.4%
Összes válasz	74		

Egyéb válaszok:

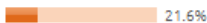
- Tulajdonos, gazdasági vezető

4. ábra: A kitöltők beosztására vonatkozó információk (SA 4, 2024)

A kitöltést végzők esetén megállapítható, hogy vagy a felső vezető, vagy pedig a tulajdonos érezte feladatának a kitöltést. Ez a több mint 50%-os aránnyal is alátámasztható. Ebből az következik, hogy a vállalatok esetén a tulajdonosok számára fontos a téma, viszont az nem mérhető, hogy ez mennyire szivárog le teljesen az alsó szintekre is, így az sem megállapítható, hogy a felső vezetés vagy a tulajdonos egyáltalán részt vesz-e operatíván a fenntarthatóság kialakításában és működtetésében a vállalat életében.

Kitöltő vállalatok fenntarthatósággal kapcsolatos univerzumának összegzése

Vállalatok számára mennyire fontos a fenntarthatóság (3-as számú melléklet 6-os kérdés):

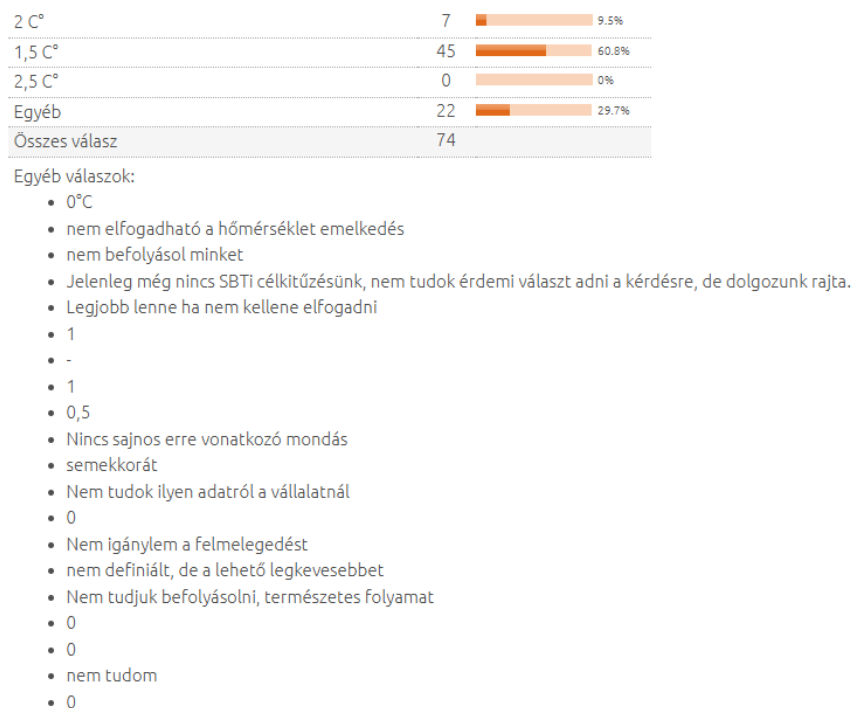
Kizárólag a törvényhozás által megalkotott jogszabályoknak és rendeleteknek való megfelelés a cél.	16		21.6%
A jogszabályi környezet mellett fontos a környezetvédelem és a globális felmelegedés ellen való küzdelem.	44		59.5%
Fontos a vállalat szempontjából a fenntarthatóság, viszont jelenleg csak tervezés szintjén történt a figyelembevétele.	13		17.6%
Nem tudom, hogy mit jelent ez pontosan.	1		1.4%
Összes válasz	74		

5. ábra: A vállalatok számára a fenntarthatóság fontossága (SA 5, 2024)

Ebben a kérdésben a kitöltő vállalatok számára kiemelten fontos a jogkövető magatartás folytatása, azonban a válaszadók több mint 50%-a azt válaszolta, hogy a jogszabályokon túl meghatározó számukra a környezetvédelem és a globális felmelegedés elleni küzdelem. A kérdés önállóan nem alkalmas arra, hogy a cég méretre vonatkozólag konklúziót lehessen

levonni. Ez a kérdés további kíváncsiságot is indukál. Miért? Mivel ez egy általános válasz részükről, ezért a válasszal kapcsolatos a kérdőívben ezek után szereplő mélyebb kérdések jobban szemléltethetik a válaszok valóságtartalmát.

Globális felmelegedés során a vállalatok által elfogadható hőmérséklet emelkedés mértéke (3-as számú melléklet 7-es kérdés):

6. ábra: A vállalatok által elfogadható hőmérséklet emelkedés (SA 6, 2024)

A kérdésre érkezett válaszok érdekesek. Megállapítható, hogy a válaszadók 60,8%-ban helyesen a 1,5 C° adták meg, viszont a maradék esetben nagyon szórt válasz született. A szórt válaszok okát nehéz megmondani, amely állhat információ hiányból, belső motivációból, kérdésre adott gyors tippelésből. A válaszok lényegi része az, hogy a cégek esetén az információ hiány csökkentése kiemelt cél (természetesen a felelős kérdése, az információ hiány megszüntetésére vonatkozóan nem része a kérdés kiértékelésének).

A vállalati működésre vonatkozó kockázatok nyomon követési hajlandósága (3-as számú melléklet 9-es kérdés):

A vállalat értékláncait érintő kockázatok, amelyek működési kockázatot jelentenek a vállalat működésére nézve.

A 1,5 C²-os globális felmelegedésből adódó olyan működési kockázat, amely a vállalatot és az értékláncait is érinti.

A vállalatnak nincs kockázata az éghajlatváltozással kapcsolatban, viszont a vállalat folyamatosan nyomon követi és elemzi az éghajlatváltozással járó hatásokat.

A vállalat szempontjából irreleváns az éghajlatváltozásból eredő kockázat.

Az éghajlatváltozással kapcsolatban a kockázatok mellett a lehetőségek is elemzésre kerülnek.

7. ábra: A vállalatok fenntarthatósági kockázati nyomon követési hajlandósága (SA 7, 2024)

A kérdésre adott válaszok alapján elmondható, hogy a vállalatok a korábbi kérdésekre adott válaszoktól eltérően már nem mérik fel a fenntarthatósági kockázatokat a saját működésük tekintetében. Érdekes azt látni, hogy amíg a válaszadók részére a témával kapcsolatban egy általános kérdés kerül megfogalmazásra, addig mindenki számára nagyon fontos a fenntarthatóság, viszont amint a részletekre kerül a fókusz, akkor már ennek a témának relevanciája csökken. Ez jól látható a kettős lényegesség elvét körbejáró kérdés esetén is. Itt a vállalatok már nem érzik annyira lényegesnek a valós kockázat csökkentő tevékenységek megtervezését és elvégzését. Ennek több oka lehet. Ez adódhat szinten a korábban említett információ hiányból, vagy egy felületes tudásból. E mellett itt már közre játszhat a finanszírozás kérdése is. A feltett kérdés ennek az okát nem tudja feltárni, de nem is célja neki, viszont a

válaszokból a korábbi kérdésekhez képes egy disszonancia rajzolódik ki, amit érdemes egy kicsit tovább elemezni.

A további elemzés az IBM SPSS szoftver segítségével történt ebben a kérdésben 2024.10.26-án. Az elemzés egy korrelációs kiértékelése a kérdésnek.

8. táblázat: A vállalatok működési kockázat felmérésének korrelációs vizsgálat eredménye (SF 8, 2024)

		O1	O2	O3	O4	O5
S1	Pearson Correlation	1	,757**	-0,039	-,555**	,438**
	Sig. (2-tailed)		0,000	0,740	0,000	0,000
	N	74	74	74	74	74
S2	Pearson Correlation	,757**	1	-0,104	-,542**	,405**
	Sig. (2-tailed)	0,000		0,377	0,000	0,000
	N	74	74	74	74	74
S3	Pearson Correlation	-0,039	-0,104	1	0,069	,230*
	Sig. (2-tailed)	0,740	0,377		0,561	0,048
	N	74	74	74	74	74
S4	Pearson Correlation	-,555**	-,542**	0,069	1	-,339**
	Sig. (2-tailed)	0,000	0,000	0,561		0,003
	N	74	74	74	74	74
S5	Pearson Correlation	,438**	,405**	,230*	-,339**	1
	Sig. (2-tailed)	0,000	0,000	0,048	0,003	
	N	74	74	74	74	74

Oszlop megjegyzések:

O1: A vállalat értékláncait érintő kockázatok, amelyek működési kockázatot jelentenek a vállalat működésére nézve. (Milyen hatásokat, kockázatokat lát a vállalat önmaga szempontjából az éghajlat változással kapcsolatban? Jelöljék az ötfokú skálán!)

O2: A 1,5 C°-os globális felmelegedésből adódó olyan működési kockázat, amely a vállalatot és az értékláncait is érinti. (Milyen hatásokat, kockázatokat lát a vállalat önmaga szempontjából az éghajlat változással kapcsolatban? Jelöljék az ötfokú skálán!)

O3: A vállalatnak nincs kockázata az éghajlatváltozással kapcsolatban, viszont a vállalat folyamatosan nyomon követi és elemzi az éghajlatváltozással járó hatásokat. (Milyen hatásokat, kockázatokat lát a vállalat önmaga szempontjából az éghajlat változással kapcsolatban? Jelöljék az ötfokú skálán!)

O4: A vállalat szempontjából irreleváns az éghajlatváltozásból eredő kockázat. (Milyen hatásokat, kockázatokat lát a vállalat önmaga szempontjából az éghajlat változással kapcsolatban? Jelöljék az ötfokú skálán!)

O5: Az éghajlatváltozással kapcsolatban a kockázatok mellett a lehetőségek is elemzésre kerülnek. (Milyen hatásokat, kockázatokat lát a vállalat önmaga szempontjából az éghajlat változással kapcsolatban? Jelöljék az ötfokú skálán!)

Sor megjegyzés:

S1: A vállalat értékláncait érintő kockázatok, amelyek működési kockázatot jelentenek a vállalat működésére nézve. (Milyen hatásokat, kockázatokat lát a vállalat önmaga szempontjából az éghajlat változással kapcsolatban? Jelöljék az ötfokú skálán!)

S2: A 1,5 C°-os globális felmelegedésből adódó olyan működési kockázat, amely a vállalatot és az értékláncait is érinti. (Milyen hatásokat, kockázatokat lát a vállalat önmaga szempontjából az éghajlat változással kapcsolatban? Jelöljék az ötfokú skálán!)

S3: A vállalatnak nincs kockázata az éghajlatváltozással kapcsolatban, viszont a vállalat folyamatosan nyomon követi és elemzi az éghajlatváltozással járó hatásokat. (Milyen hatásokat, kockázatokat lát a vállalat önmaga szempontjából az éghajlat változással kapcsolatban? Jelöljék az ötfokú skálán!)

S4: A vállalat szempontjából irreleváns az éghajlatváltozásból eredő kockázat. (Milyen hatásokat, kockázatokat lát a vállalat önmaga szempontjából az éghajlat változással kapcsolatban? Jelöljék az ötfokú skálán!)

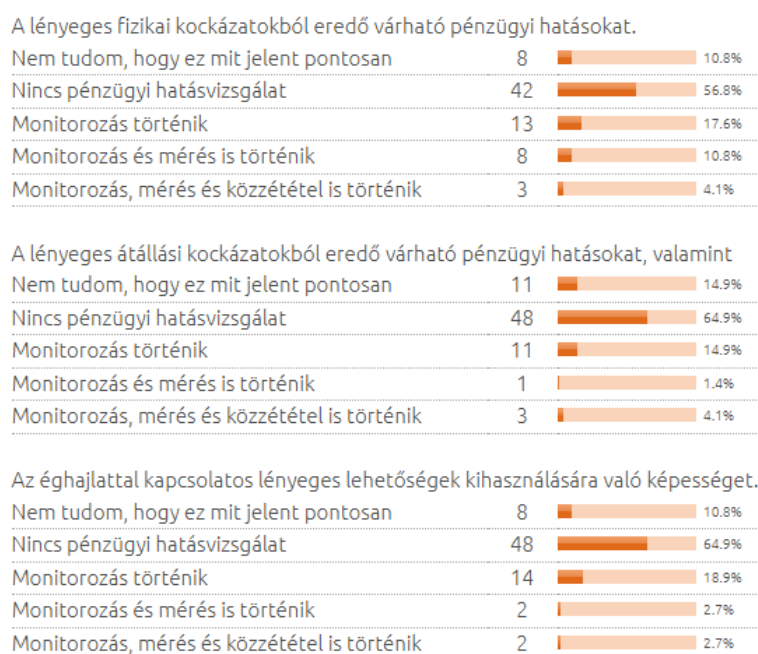
S5: Az éghajlatváltozással kapcsolatban a kockázatok mellett a lehetőségek is elemzésre kerülnek. (Milyen hatásokat, kockázatokat lát a vállalat önmaga szempontjából az éghajlat változással kapcsolatban? Jelöljék az ötfokú skálán!)

A válaszadó vállalatok esetén kiolvasható az elemzésből az, hogy minél inkább foglalkoznak a fenntarthatósággal és az abból eredő kockázatokkal, annál nagyobb figyelmet fordítanak az értékláncaik kapcsán felmerülő fenntarthatósági kockázatokra is. Ennek oka az, hogy felmérték az értékláncaik vonatkozásában azok fenntarthatósági kockázatát, továbbá tisztában vannak azzal, hogy ez hatással van a saját működésükre.

Ezt erősíti meg a többi válasz is, azaz ahol a kérdés már pontosan megadja a 1,5 C°-os globális felmelegedés értéket. Itt a kiértékelésben látható az, hogy minél inkább érzik a vállalatok a saját működésükre vonatkozó 1,5 C°-os globális felmelegedésből adódó kockázatot, annál jobban relevánsabb számukra ennek a hatása a saját értékláncaik tekintetében.

A válaszok elemzésének egyik érdekessége az, hogy a folyamatosan történő vállalati fenntarthatósági nyomon követésre vonatkozólag nem található megfelelő korreláció. Ez arra enged következtetni, hogy ha fel is mérték a vállalatok a globális felmelegedésből eredő kockázatokat, amely a fenntarthatósághoz kapcsolódik, még nem épült be teljesen a vállalati működésben annak a monitorozási tevékenysége.

Pénzügyi kockázatok és azok hatásainak vizsgálata (3-as számú melléklet 24-es kérdés):

8. ábra: A vállalatok fenntarthatósági kockázati nyomon követési hajlandósága (SA 9, 2024)

A kérdésre adott válaszok is teljesen alátámasztják a 9-es kérdést, azaz a monitorozási hajlamra adott válaszok eredményét. Ez azt mutatja, hogy amíg csak felületesen kell válaszokat adni a fenntarthatósággal és globális felmelegedéssel kapcsolatos kérdésekre, addig minden vállalat kiemelten fontosnak tartja a felkészülést és a küzdelmet, viszont, ha már erőforrást vagy pénzügyi forrást kell biztosítani a vállalat részéről, akkor már a monitorozást sem tartják releváns megoldandó feladatnak. Ez a kettős lényegesség elvéből is következő hatásvizsgálatok elvégzésére irányuló nemleges pénzügyi hatásvizsgálat 60% körüli nemleges válasza.

A vállalatok pénzügyi tervezési hajlandósága az éves költségvetésük részeként a fenntarthatóság megvalósítása érdekében (3-as számú melléklet 25-ös kérdés):

Igen	10		13.5%
Nem, de tervezés alatt van	12		16.2%
Nem	52		70.3%
Összes válasz	74		

9. ábra: A vállalatok pénzügyi tervezési hajlandósága (SA 10, 2024)

A kérdésre adott válaszokban teljesen visszatükrözik a 23-as és a 23-es kérdések válaszai. Teljesen egyértelműen látható, hogy jelenleg a fenntarthatóság megvalósítása érdekében történő pénzallokáció nem fókuszpont a kitöltő vállalatok számára. Ebből adódóan csak a jogalkotói oldalról történő minimumra való törekvés a jelenlegi nézőpont részükről.

A vállalatok részéről a beszállító értékláncaiktól történő fenntarthatósági információ kérdés (3-as számú melléklet 27-es kérdés):

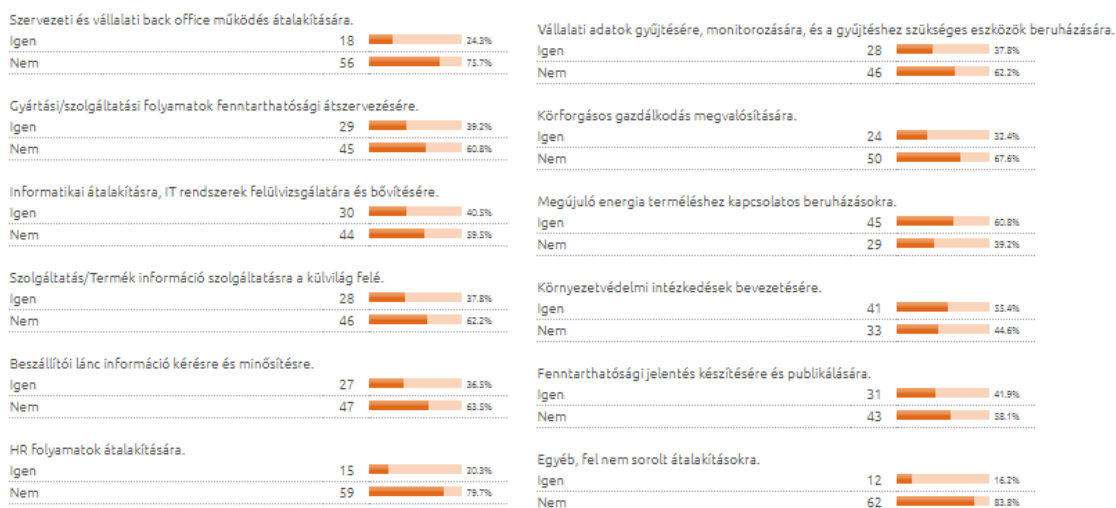
Igen	5		6.8%
Nem, de tervben van	21		28.4%
Nem	48		64.9%
Összes válasz	74		

10. ábra: Értékláncok részéről történi fenntarthatósági információ kérés hajlandóság (SA 11, 2024)

A válaszok 64,9%-ban azt tükrözik, hogy a vállalatok alapvetően nem fordítanak figyelmet a részükre beszállító cégek fenntartható működésének ellenőrzésére és annak kockázati hatás vizsgálatára. Fontos megjegyezni, hogy 28,4%-a a cégeknek már tervezi ezt

vizsgálni monitoring eszközökkel, de a válaszok anonimitása nem enged következtetést levonni arra vonatkozólag, hogy valóban elindult-e a tervezés, vagy csak egy pozitív válaszadás volt ennek az opciónak a kiválasztása a részükről.

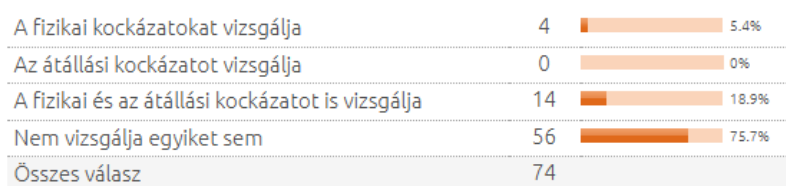
Költségvetés átcsoportosítására való hajlandóság kérdés (3-as számú melléklet 28-as kérdés):

11. ábra: A működési költségvetésben történő tényleges átcsoportosítási hajlandóság (SA 12, 2024)

A korábbi kérdéseknél megadott válaszok az erre a kérdésre adott válaszokkal hasonló eredményt hozott, azaz nagyon alacsony a finanszírozási hajlandóság a fenntarthatóság és globális felmelegedés csökkentése érdekében tett lépések vonatkozásában. Ha mégis megjelenik az akarat, akkor az a megújuló energiatermelésre és az általános környezetvédelmi intézkedésekre irányul csupán. Ebben a két esetben sem érezhető az elköteleződés minden kitöltő részéről, de itt már hajlandóságuk megállapítható. Itt is két dolog feltételezhető. Egyrészt finanszírozási ok, tovább információ hiányból eredő egyéb okok, viszont ezt a kérdőív felmérni ebben a formában nem tudja.

Fizikai és átállási kockázatok vizsgálata a beszállítók vonatkozásában (3-as számú melléklet 29-es kérdés):

12. ábra: A fizikai átállási kockázatok vizsgálata a beszállítók vonatkozásából (SA 13, 2024)

A beszállítók esetén történő fizikai kockázatok vizsgálata kérdés is megerősíti a korábban más kérdésekre adott válaszok eredményét, azaz a kitöltő vállalatok számára nem fontos a beszállítóik fenntarthatósági és fizikai átállási kockázat. Azt nem lehet a válaszokból pontosan meghatározni, hogy azért nem vizsgálja ezt a vállalat, mert nem releváns a működésére a beszállítók kapcsolódása, vagy pedig releváns csak nem foglalkozik vele. Ez a vállalatok szempontjából egy rövidtávú tervezésre utal, mivel a fenntarthatóságot és a fizikai átállási kockázatot hosszútávon mindenképp kezelni kell, amelyhez már rövidtávú akcióterveknek is kapcsolódniuk kell. Ilyen például a monitorozás stb.

Meglévő vállalati folyamatok átvizsgálása (3-as számú melléklet 33-as kérdés):

13. ábra: Meglévő folyamatok átvizsgálásának igénye a fenntarthatóság érdekében (SA 14, 2024)

Utolsó kiemelt kérdésként már egy árnyaltabb válaszadás született a kitöltők esetén. Ha a már megtörtént vizsgálatokat nézzük, akkor a nem-ek aránya nagyon magas a megvalósulásokhoz képest. Ebből a nézőpontból a válaszok visszatükrözik a korábban kiemelte kérdésekre történő válaszokat. Azaz, ha már erőforrást, finanszírozást vagy tényleges tevékenységet kell végezni a fenntarthatóság és a globális felmelegedés elleni küzdelem érdekében, akkor már a vállalatok tetterekészsége jelentősen csökken a nem-ek javára.

Kérdőíves felmérés végső konklúziói

A kérdőívben szereplő kérdések, a korábban említetteknek megfelelően az ESRS direktívában megadott közzétételi pontok alapján lettek megfogalmazva. Ennek alapján történt a kutatás céljának, a kutatás fő kérdéseinek és hipotéziseinek a megfogalmazása. Nem minden kérdés rendelhető össze a hipotézis vizsgálattal, viszont azok relevanciája is nagyon magas, amelynek célja a válaszadó érdeklődésének fenntartás a kitöltés során.

A hipotézisek és a kérdések között a következő kapcsolatot lehet megtenni:

Hipotézis 1-re vonatkozó kérdések: 6, 7, 9, 24

Hipotézis 2-re vonatkozó kérdések: 24, 25, 28, 33

Hipotézis 3-ra vonatkozó kérdések: 27, 29

Mielőtt a hipotézisek kiértékelése megtörténik, érdemes globálisan is megfogalmazni a kitöltő vállalatok válaszainak üzenetét. Megállapítható az, hogy a vállalatok a kommunikáció és általános kérdések esetén pozitívan válaszolnak a fenntarthatóság és a globális felmelegedés elleni küzdelem témakörében lévő kérdésekre, amely során megjelölik azok fontosságát és kiemelt célját. Amikor viszont konkrét intézkedésekre, vizsgálatokra, pénzügyi finanszírozás meglétére kerül a kérdések megfogalmazása, akkor már a vállalatok nem szívesen foglalkoznak annyira mélyen és kiemelten a témával. Így megállapítható, hogy jelenleg az önmarketing a fenntarthatóság tekintetében a kitöltő vállalatok esetén sokkal fontosabb, mint a tényleges és költséges valódi fenntarthatóság érdekében tett lépések. Ha kérdőíves kitöltésbe bevont vállalatok ez alapján készítenék el az ESRS fenntarthatósági jelentéseiket, akkor nagy valószínűséggel ez a megállapítás kiolvasható lenne belőlük. Természetesen a jelentés készítés indító trigger hatását nehéz elemezni. Viszont az a konklúzió mindenképp levonható, hogy egy külső vagy belső nyomás hatására a vállalatok ki tudnának mozdulni a jelenlegi állapotukból ezen a téren. Az, hogy ez egy állami ösztönző rendszer vagy jogszabályi és finanszírozhatóságot biztosító külső nyomás, azt nehéz megmondani. Az mindenképp megállapítható, hogy e nélkül jelenleg a fenntarthatósági lépések egy szükséges minimumra való cselekvésre tud korlátozódni (tisztelet a kivételnek) a bevont vállalatok esetén, amely egy öncélú és önmarketinget szolgáló látszat tevékenység.

A globális válaszok alapján kérdések kiértékelés után a hipotéziseket tételesen megvizsgálva a következők állapíthatóak meg:

Hipotézis 1 vizsgálata a kutatás eredménye alapján: ezt a hipotézis elutasítom, mivel csak részben sikerült bizonyítani. A hipotézishez tartozó kérdések válaszai alapján bizonyítható az, hogy a vállalatok általánosságban pozitívan nyilatkoznak a fenntarthatóság érdekében végzett tevékenységek kivitelezésére vonatkozólag, viszont a finanszírozási háttér biztosítása már nem fontos számukra.

Hipotézis 2 vizsgálata a kutatás eredménye alapján: a hipotézist elfogadom az adatok elemzése alapján. Az adatokból egyértelműen bizonyítható, hogy a vállalatok nem kívánnak pénzügyi

erőforrást elkülöníteni a fenntarthatóság érdekében végzett valós tevékenységek finanszírozására.

Hipotézis 3 vizsgálata a kutatás eredménye alapján: az kérdésekre adott válaszok alapján a harmadik hipotézis elfogadom. A vállalatok számára az önmaguk fenntartható működése sem fókuszpont a meglévő jogalkotási és egyéb iránymutatások alapján, így jelenleg 2024-ben nem releváns még számukra az, hogy a beszállítóik, akik az értékláncukban alattuk helyezkednek el, mennyire fenntarthatóság alapú működéssel rendelkeznek, vagy pedig a jelenlegi működésük mennyire rejt kockázatokat az értéklánc magasabb pontján álló vállalatok részére.

A hipotézisek vizsgálata után érdemes eljátszani a gondolattal, hogy milyen ösztönző eszközöket és lépéseket érdemes a vállalatoknak megtenni vagy pedig a jogalkotás részéről bevezetni a fenntarthatóság érdekében. A következőket lehet megfogalmazni a válaszok alapján:

- vállalatok esetén belső és külső szakértők bevonás a kettős lényegesség elv feltárása és monitorozása érdekében a fenntartható működés jegyében. A célja ennek nem a fenntarthatósági jelentéshez szükséges bekezdések elkészítése, hanem az kockázatok feltárása és a fenntarthatóság beépítése a vállalat mindennapi életébe.
- vállalatok részéről az éves pénzügyi tervben már jól láthatóan el kell különíteni a fenntarthatóság kialakításának és működtetésének a finanszírozási forrását. E nélkül kicsi az operatív tevékenységének megvalósulása a fenntarthatóság érdekében.
- állami pozitív ösztönzők kialakítása. Ezek lehetnek indirekt, azaz valamilyen adócsökkentő tétel bizonyos megvalósulások esetén vagy direkt, amely pályázat útján elnyert finanszírozási összeget jelenthet a fenntarthatósági rendszer kialakítása esetén.
- SZTFH és MGFÜ részéről gyakorlat orientált oktatások és tanfolyamok szervezése. Azért került említésre ez a két szervezet, mert jelenleg ezek menedzselik Magyarországon a fenntarthatóság témáját a jogalkotói oldalról operatívan.

6 Összefoglalás és következtetés

A kutatás során érekelhető volt az izgatott érdeklődés a téma iránt a bevont szereplők részéről. Az is látható, hogy a kitöltő vállalatok nem tudnak még igazán mit kezdeni a fenntarthatóság kérdésével. Ennek természetesen több oka lehet. Ha a téma újdonságát emeljük ki, akkor csak fél igazságot mondanánk, mivel az európai uniós szabályok hatályba lépése már 2024 előtt megtörtént. Az igaz, hogy Magyarországon 2024-ben került a jogszabály bevezetésre

ez EU-s szabályozások alapján, viszont az látható, hogy kutatásban részt vevő vállalatok nagy része szinte csak a magyarországi jogszabályok és a jogalkotás részről közzétett információk hatására kezdtek el a témával foglalkozni. Ez egyrészt érthető, de másrészt kicsit aggasztó is. Azért aggasztó, mert a kérdőívet kitöltő vállalatok alapvetően az Európai Unió területén működnek, viszont ennek ellenére azt az üzenetet közvetítik, hogy ugyan érzékelhető számukra a globális felmelegedés és annak a negatív hatását, de mégis inkább a tulajdonosi elv követését választják a beágyazódás elmélete helyett. Lefordítva és egyszerűsítve az üzenetet a profit, a nyereség és az életben maradás felülír mindent. Nem szabad elfelejteni, ahogyan a dolgozat során már említésre került, a kutatás nem reprezentatív, csak az abba bevont vállalatokra tud megállapításokat tenni. Azaz nem tud pontos képet adni a Magyarországon működő vállalatok összességéről. Ennek ellenére mégis egy lenyomatot hordoz a fenntartható céges gondolkodással kapcsolatban. Ha ezt tovább gondoljuk, akkor elmondható, hogy a vállalatoknak, a bevont vállalatoknak mindenképp, még rengeteg munkája van ezen a területen azért, hogy a mindennapjaik része legyen a fenntarthatóság. A következtetés ez által az, amelyet a kutatási kérdések elemzése és a hipotézisek bizonyítása is alátámaszt, hogy a kérdőívet kitöltő vállalatok nem kívánnak pénzügyi erőforrástallokálni a fenntarthatóság kialakítása érdekében, továbbá nem releváns számukra jelenleg a beszállítói láncuk fenntartható működése sem. Ebből következik, hogy az értékláncok alacsonyabb szintjén elhelyezkedő vállalatok még nehezebb helyzetbe kerülhetnek, ha csak a jogalkotói nyomásra figyelnek a fenntartható működésük kialakítása során.

Igazságtalan megállapítás lenne az, hogy a vállalatok önmaguktól nem tesznek semmit. De e mellett az is egyértelmű, hogy a jogalkotói nyomás markánsabban presszionálja a cégeket a fenntarthatóság érdekében végzett tevékenységek elkezdésére. Ha ezt a jogalkotás ösztönzőkkel is megtámogatná, akkor a hajlandóság a vállalatok részéről jelentősen növekedhetne. Ezt bizonyítja az első hipotézis cáfolása is.

Ha a jogalkotói nyomást (vagy ösztönzőt) egy trigger hatásnak vesszük, akkor nagyon könnyen belátható az, hogy még ha az úton történő elindulás egy jogszabályi nyomás hatására valósult meg, akkor is a vállalatok ennek a hatására önmaguktól egy szigorúbb fenntarthatósági belső szabályrendszert képesek kidolgozni. Ezek mellett pedig önmaguktól ESG és fenntarthatósági csoportok, HUB-kat hoznak létre, amelyben megosszák a tapasztalataikat és segítik egymást a fenntarthatóság kialakítása és üzemeltetése területén.

Magyarországon a jogalkotói oldal részéről is jelentős erőforrások kerültek bevonásra a jogszabályok megalkotása mellett azért, hogy a gazdasági szereplők minél hamarabb és

zökkenőmentesebben rá tudjanak lépni a fenntarthatóság útjára. Így nem csak az európai uniós jogszabályokat emelte át szinte elsőként a Magyar Kormány a jogszabályokba, hanem a Magyar Kormány által létrehozott szervezeteket is, úgymint SZTFH-t és MGFÜ-t bevonta a folyamat kidolgozásába és reklámozásába. A két szervezet e mellett jelentős edukációs konferenciát és segédletet készített a gazdasági szereplők részére. Az egyértelműen látható, a jogszabályokból és a rendezvényen megosztott információkból, hogy az ellenőrzés során nem céljuk elsődlegesen a bírságolás, hanem a fenntarthatóságnak az adoptálását szeretnék támogatni a gazdasági szereplők körében. Korábban más területekre a Magyar Kormány nem allokált ilyen mértékű erőforrást, ezért feltételezhetően ezzel szeretné emelni a magyar vállalatok verseny előnyét a világban. Ha ehhez pozitív állami ösztönzőrendszer is ki tudna alakulni, akkor egy nagyon pozitív példával tudna szolgálni Magyarország az Európai Unióba.

A kutatás továbbá rávilágít arra, hogy a kitöltő vállalatok azon kívül, hogy tájékozódnak és általánosan válaszolnak a fenntarthatósági kérdésekre, még a konkrét lépések nem valósultak meg maximum csak nagyon kevés helyen, ahol még azok mennyisége is kérdéses. Az, hogy ezek lépések mikor és milyen mértékben válnak valóságossá, nagyon nehéz megjósolni. Azért nehéz, mert a jogalkotás részéről nem biztos, hogy elegendőek lesznek a konferenciák, oktatási segédletek és a jogszabályok megalkotása, hanem fontos lenne a korábban említett állami ösztönzők létrehozása. Így lehet eljutni a finanszírozás elengedhetetlen problémás kérdéséhez, mivel bármit, amit a vállalati szféra csinál és tesz, az végső soron pénzbe kerül számára. Miért fontos ez most? Mert saját pénzügyi forrásból jelenleg nem igazán kíván senki sem költeni egy olyan téma finanszírozására, amely 2024-ben közvetlen hatással nem bír a nyereségességre és a működésre.

Számomra ezek adta a kutatás relevanciáját és a téma fontosságát. Részemről kiemelten fontos az éghajlat változás, a korrupció elleni harc és a fenntartható élet gondolata a mindennapokban. Ennek érdekében a TDK dolgozatnak a segítségével szerettem volna egy átfogó képet adni a vállalati fenntartható gondolkodás jelenlegi állapotára Magyarországon. A kutatás sajnos csak a kérdőívet kitöltő és a kutatásba bevont vállalatok aspektusából tudja ezt megadni. Ennek ellenére a munka nem kidobott idő. Miért? Azért, mert segíti a gondolkodást és a fejlődést.

Jogosan felmerül a kérdés, hogy mi legyen a következő lépés a TDK dolgozat után részemről? A válasz egyszerű, még több munka és kutatás, amelyet minél több vállalatnál elvégezve nem csak arra ad lehetőséget, hogy adott helyzeteket korrelációkat és összefüggéseket felismerjen, hanem ezzel egyidejűleg erősítse a vállalatok és cégek esetén a

fenntarthatóság fontosságát és relevanciáját. Ennek részeként további érdekes kutatási ötletek merülnek fel bennem, a teljesség igénye nélkül:

- A vállalati méret mennyire determinálja a fenntarthatóság és globális felmelegedés elleni küzdelem fontosságát a mindennapi vállalati életben?
- A multinacionális és nagyvállalatok esetén milyen minősítési célok és rendszerek szolgálják azt, hogy azok fenntartható módon tudjanak hosszútávon működni?
- A kettős lényegesség elve milyen mértékben tud beépülni a vállalatok mindennapi életébe azért, hogy valós kockázat felmérésre kerüljenek a fenntarthatóság és a globális felmelegedés ellene harc érdekében?
- Milyen ösztönzők alkalmasak arra a vállalatok életében, hogy a fenntarthatóság érdekében a tulajdonosi elvről elmozduljanak a beágyazódás elmélete irányába?

Mondhatom azt, hogy szerencsére a téma és annak a kutatási lehetőségei kimeríthetetlenek. Záró gondolatként a bevezetőben elővett gondolatot szeretném, igaz kicsit átfogalmazva ismét feleleveníteni. Ha nem foglalkozunk a fenntarthatóság és a globális felmelegedés kérdésével, akkor nem csak egy kevésbé élhető bolygót hagyunk a következő generációk számára, hanem ezzel egyben egy elszalasztott lehetőséget is arra, a következő generáció felnézzen ránk, hogy igen, az előtünk lévők megtették, amit meg kellett és meg lehetett tenni, még ha nehéz is volt. Ezt tanították, ezt örököltük, ezért nekünk is ezt kell tenni!

7 Irodalomjegyzék

BÉT, ESG 2024: BÉT ESG – Letöltés: 2024.11.01

<https://www.bet.hu/Kibocsatok/Ajanlasok-kibocsatoknak/bet-esg>

CSRD, 2022: Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2464 irányelve – Letöltve: 2024.11.01

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022L2464>

CS3D, 2024: Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1760 irányelve – Letöltve: 2024.11.01

<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj>

CS3D, AO 2024: Corporate sustainability due diligence – Letöltve: 2024.11.01

https://commission.europa.eu/business-economy-euro/doing-business-eu/corporate-sustainability-due-diligence_en

CS3D alkalmazás, 2024: Corporate sustainability due diligence – Letöltés: 2024.11.01

https://commission.europa.eu/business-economy-euro/doing-business-eu/sustainability-due-diligence-responsible-business/corporate-sustainability-due-diligence_en

EB, 2016: A következő lépések Európa fenntartható jövőjéért, 2016 – Letöltve: 2024.10.29

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX%3A52016DC0739>

EP, 2019: Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/2088 rendelete – Letöltve 2024.10.29

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R2088>

ESRS, 2023: The Commission adopts the European Sustainability Reporting Standards, 2023 – Letöltve: 2024.11.01

https://finance.ec.europa.eu/news/commission-adopts-european-sustainability-reporting-standards-2023-07-31_en

ESRS, REG 2023: A Bizottság (EU) 2023/2772 felhatalmazáson alapuló rendelete, 2023 – Letöltve: 2024.11.01

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32023R2772>

ET 1386/2013/EU, 2013: Az Európai Parlament és a Tanács 1386/2013/EU határozata – Letöltve 2024.10.29

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013D1386>

ET - 2014/95/EU: Az Európai Parlament és a Tanács 2014/95/EU irányelve – Letöltve
2024.10.29

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0095>

ET 2015/1017, 2015: Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/1017 rendelete – Letöltve
2024.10.29

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R1017>

EU, 2022: Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2464 irányelve – Letöltve
2024.10.29

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022L2464>

EU CST, 2018: Cselekvési terv: A fenntartható növekedés finanszírozása – Letöltve
2024.10.29

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0097&from=EN>

EU ESRS (2023): 2023/2772 ESRS, regulation – Letöltve 2023.10.28 2023.10.28 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32023R2772>

EU SFDR, 2019: Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/2088 rendelete – Letöltve:
2024.11.01

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A32019R2088>

Fargó, 2015: A fenntartható fejlődés új ENSZ-programja, 2.old – Letöltve 2024.10.29

<https://s3.eu-central-1.amazonaws.com/greenfo.hu/wp-media-folder-greenfo/wp-content/uploads/dokumentumtar/a-fenntarthato-fejlodes-uj-ensz-programja.pdf>

Gömbös, 2008: Gömbös E. (szerk.), 2008: Globális kihívások, Millenniumi Fejlesztési Célok és Magyarország. Magyar ENSZ Társaság. Budapest

GRI, 2024: GRI Standard, 2024 – Letöltve: 2024.11.01

<https://www.globalreporting.org/>

Csabai H. Greenpack, 2024: Az ESRS kulisszatitkai, Csabai Hajnalka, 2. pont – Letöltve:
2024.11.04

<https://www.greenpact.hu/blog/az-esrs-kulisszatitkai>

Jogtár, ESG, 2024: A fenntartható finanszírozás és az egységes vállalati felelősségvállalás ösztönzését szolgáló környezettudatos, társadalmi és szociális szempontokat is figyelembe vevő, vállalati társadalmi felelősségvállalás szabályairól és azzal összefüggő egyéb törvények

módosításáról, 1.§ (1) - Letöltve 2024.10.29

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2300108.tv>

Jogtár, SZTFH 2024: 12/2024. (VIII. 15.) SZTFH rendelet az ESG beszámolók, az ESG minősítők és az ESG szoftverek nyilvántartásáról, 2024 – Letöltve: 2024.11.01

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2400012.stf>

MKVK, 2024: Fenntarthatósági megbízások és jelentéstétel, Magyar Könyvvizsgálói Kamara – Letöltve: 2024.11.04

https://mkvk.hu/hu/letolthetoanyagok/tovabbkepzes/kotelezo-tovabbkepzes-2024_1_fenntarthatosagi-megbizasok-es-jelentestetel

MNB SFDR és Taxonomia, 2024: Kérdések és Válaszok a fenntarthatósággal kapcsolatos közzétételekről szóló SFDR és Taxonómia rendelet alkalmazásához – Letöltés: 2024.11.01

<https://www.mnb.hu/felugyelet/felugyeleti-keretrendszer/felugyeleti-hirek/hirek-ujdonsagok/kerdesek-es-valaszok-a-fenntarthatosaggal-kapcsolatos-kozzetetelekről-szolo-sfdr-es-taxonomia-rendelet-alkalmazasahoz>

MT 185, 2024: Pénzügyi teljesítmény és fenntarthatóság: az ESG-minősítés hatása a társaságok számviteli értékelésére 2024 – Letöltve: 2024.10.31

https://unipub.lib.uni-corvinus.hu/9826/1/RDA_HTZ_98720-73606.pdf

Nelson, R. R. (1994): The Co-evolution of Technology, Industrial Structure, and Supporting Institutions. Industrial and Corporate Change, 3, 1, 47–63. DOI: 10.1093/icc/3.1.47: - Letöltve 2024.10.29

https://www.researchgate.net/publication/247576456_The_Co-Evolution_of_Technology_Industrial_Structure_and_Supporting_Institutions

NFRD, 2014/95/EU: Az Európai Parlament és a Tanács 2014/95/EU irányelve – Letöltve: 2024.11.01

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0095>

NFRD, 2014: Az Európai Parlament és a Tanács 2013/34/EU irányelve – Letöltve: 2024.11.01

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013L0034>

PWC Magyarország, 2023: Sustainability Alert, 2023 december 14. – Letöltve: 2024.10.28

https://www.pwc.com/hu/hu/sajtoszoba/2023/januar_1-jetol_hatalyos_az_uj_ESG-torveny.html

SA 1, 2024: saját kérdőív alapján saját szerkesztés – Letöltve: 2024.10.29
<https://www.kerdoivem.hu/kerdoiv/1199503335/>

SA 2, 2024: saját kérdőív alapján saját szerkesztés – Letöltve: 2024.10.29
<https://www.kerdoivem.hu/kerdoiv/1199503335/>

SA 3, 2024: saját kérdőív alapján saját szerkesztés – Letöltve: 2024.10.29
<https://www.kerdoivem.hu/kerdoiv/1199503335/>

SA 4, 2024: saját kérdőív alapján saját szerkesztés – Letöltve: 2024.10.29
<https://www.kerdoivem.hu/kerdoiv/1199503335/>

SA 5, 2024: saját kérdőív alapján saját szerkesztés – Letöltve: 2024.10.29
<https://www.kerdoivem.hu/kerdoiv/1199503335/>

SA 6, 2024: saját kérdőív alapján saját szerkesztés – Letöltve: 2024.10.29
<https://www.kerdoivem.hu/kerdoiv/1199503335/>

SA 7, 2024: saját kérdőív alapján saját szerkesztés – Letöltve: 2024.10.29
<https://www.kerdoivem.hu/kerdoiv/1199503335/>

SA 1, 2024: saját kérdőív alapján saját szerkesztés – Letöltve: 2024.10.29
<https://www.kerdoivem.hu/kerdoiv/1199503335/>

SA 8, 2024: saját kérdőív alapján saját szerkesztés – Letöltve: 2024.10.29
<https://www.kerdoivem.hu/kerdoiv/1199503335/>

SA 9, 2024: saját kérdőív alapján saját szerkesztés – Letöltve: 2024.10.29
<https://www.kerdoivem.hu/kerdoiv/1199503335/>

SA 10, 2024: saját kérdőív alapján saját szerkesztés – Letöltve: 2024.10.29
<https://www.kerdoivem.hu/kerdoiv/1199503335/>

SA 11, 2024: saját kérdőív alapján saját szerkesztés – Letöltve: 2024.10.29
<https://www.kerdoivem.hu/kerdoiv/1199503335/>

SA 12, 2024: saját kérdőív alapján saját szerkesztés – Letöltve: 2024.10.29
<https://www.kerdoivem.hu/kerdoiv/1199503335/>

SA 13, 2024: saját kérdőív alapján saját szerkesztés – Letöltve: 2024.10.29
<https://www.kerdoivem.hu/kerdoiv/1199503335/>

SA 14, 2024: saját kérdőív alapján saját szerkesztés – Letöltve: 2024.10.29

<https://www.kerdoivem.hu/kerdoiv/1199503335/>

SB ORG, 2024: "Who Cares Wins": transforming finance and economics through ESG –

Letöltve 2024.11.01

<https://www.sustainabilityinbusiness.org/blogs/who-cares-wins-the-report-that-started-esg>

SFRD, 2019: Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/2088 rendelete, 2019 – Letöltve:

2024.11.01

<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/2088/oj>

SF 1, 2024: Mélyinterjúk alapján saját szerkesztés – Elkészítve: 2024.09.15

SF 2, 2024: Mélyinterjúk alapján saját szerkesztés – Elkészítve: 2024.09.15

SF 3, 2024: Mélyinterjúk alapján saját szerkesztés – Elkészítve: 2024.09.15

SF 4, 2024: Mélyinterjúk alapján saját szerkesztés – Elkészítve: 2024.09.15

SF 5, 2024: Mélyinterjúk alapján saját szerkesztés – Elkészítve: 2024.09.15

SF 6, 2024: Mélyinterjúk alapján saját szerkesztés – Elkészítve: 2024.09.15

SF 7, 2024: Saját forrás, saját számítás alapján a feldolgozott adatok alapján – Elkészítve:

2024.09.16

SF 8, 2024: SPSS saját adatok alapján – Elkészítve: 2024.10.26

SZTFH, ESG kérdőív 2024: ESG kérdőív – Letöltve: 2024.11.01

<https://sztfh.hu/tevekenysegek/esg-hatosagi-tevekenyseg/esg-kerdoiv/>

Taxanomy, 2020: Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/852 Rendelete, 2020 –

Letöltve 2024.11.01

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0852>

UN, 1942: United Nations Charter 1942 – Letöltve: 2024.10.29

<https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text>

UN, 1987: Report of the World Commission on Environment and Development, 1987 –

Letöltve 2024.10.31

<https://digitallibrary.un.org/record/139811?v=pdf>

UN, 2000: UN Millennium Declaration – Letöltve: 2024.10.29

<https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/united-nations-millennium-declaration>

UN, 2015: Világunk átalakítása: fenntartható fejlődési keretrendszer 2030 – Letöltve
2024.11.01

<https://enz.kormany.hu/download/7/06/22000/Vil%C3%A1gunk%20%C3%A1talak%C3%A1Dt%C3%A1sa%20Fenntarthat%C3%B3%20Fejl%C5%91d%C3%A9si%20Keretrendszer%202030.pdf>

UN ESG, 2023: The Short Guide to ESG, 2023 – Letöltve: 2024.11.01

<https://www.undp.org/serbia/publications/short-guide-esg>

UN WS, 2002: World Summit on Sustainable Development, 26 August-4 September 2002,
Johannesburg – Letöltve: 2024.11.01

<https://www.un.org/en/conferences/environment/johannesburg2002>

Worldfavor, 2024: SFDR: What is article 6, 8 & 9? – Letöltve: 2024.11.01

<https://blog.worldfavor.com/sfdr-what-is-article-6-8-9>

Mellékletek

1-es számú melléklet – Interjú kérdések

1. Mi a vállalatának a regionális elhelyezkedése?
2. Milyen mérete van a vállalatnak?
3. Milyen iparágában működik a vállalat?
4. Milyen beosztásban dolgozik a vállalatnál
5. A fenntarthatóság mennyire fontos önöknek vállalata esetén?
6. Valamilyen formában termelnek valamilyen energiát?
7. Energiafelhasználás szempontjából megújuló forrásból származó energiát vásárolnak, vagy pedig saját eszközökkel termelik, amelyek a tárgyeszköz nyilvántartásukban szerepel?
8. A vállalatuk készítette az éghajlatváltozás mérséklésére, hogy az éghajlatváltozás való alkalmazkodáshoz valamilyen stratégiát?
9. Ennek csökkentésére készült valamilyen stratégia vagy elképzelés?
10. Mennyire képeznek büdzsét ahhoz, hogy támogassák a fenntarthatósági lépéseket?
11. Mennyire jelenik meg önöknél a szelektív hulladékgyűjtés? Ebbe beleértem az újra hasznosító helyre való eljuttatást is.
12. Éves szinten vagy évenként mennyire tervezik a szolgáltatási tevékenységeit tevékenységüknek a felülvizsgálatát, a fenntarthatóság vonatkozásában?
13. Beszállítók számára van-e valamilyen fenntarthatósági követelmény?

2-es számú melléklet – Kérdőív kezdő oldala

„Fenntarthatóság az ESRS tükrében” kérdőív

Tisztelt Válaszadó!

A nevem Szabó Csaba, a Budapesti Gazdasági Egyetem Külkereskedelmi Karának Nemzetközi Gazdaság és Gazdálkodás szakos hallgatója vagyok.

Egy TDK dolgozat keretében a kérdőív anonim módon fel szeretné mérni azt, hogy az Európai Unió által megalkotott ESRS rendelet alapján elkészített fenntarthatósági jelentés mennyire képes visszaadni az adott vállalat fenntarthatóság irányába tett törekvéseit.

Kérem, segítse munkámat az által, hogy kitölti a 33 kérdésből álló kérdőívet! A kitöltés anonim, önkéntes, és az adatok kimondottan kutatási célokat szolgálnak, így nem lesz beazonosítható az adott vállalat és a kitöltő.

Köszönöm szépen támogató együttműködését, a kérdőív kitöltése során megosztott tapasztalatát és a kérdőívre szánt idejét.

Üdvözlettel,

Szabó Csaba

3-as számú melléklet – kérdőív kérdések

1. A vállalat regionális elhelyezkedése?

- Észak-Magyarország
- Észak-Alföld
- Dél-Alföld
- Pest
- Budapest
- Közép-Dunántúl
- Nyugat-Dunántúl
- Dél-Dunántúl
- Külföld

2. A vállalat mérete?

- Mikrovállalat 2-8 fő
- Kisvállalat 9-49 fő
- Középvállalat 50-249 fő
- Nagyvállalat 250 fő, és annál nagyobb

3. A vállalat milyen iparágakban működik (TEÁOR'08 besorolás alapján)?

- MEZŐGAZDASÁG, ERDŐGAZDÁLKODÁS, HALÁSZAT
- Bányászat, Kőfejtés
- Feldolgozóipar
- Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás
- Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés
- Építőipar
- Kereskedelem, gépjárműjavítás
- Szállítás, raktározás

- SZÁLLÁSHELY-SZOLGÁLTATÁS, VENDÉGLÁTÁS
- INFORMÁCIÓ, KOMMUNIKÁCIÓ
- PÉNZÜGYI, BIZTOSÍTÁSI TEVÉKENYSÉG
- INGATLANÜGYLETEK
- SZAKMAI, TUDOMÁNYOS, MŰSZAKI TEVÉKENYSÉG
- ADMINISZTRATÍV ÉS SZOLGÁLTATÁST TÁMOGATÓ TEVÉKENYSÉG
- KÖZIGAZGATÁS, VÉDELEM; KÖTELEZŐ TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS
- OKTATÁS
- HUMÁN-EGÉSZSÉGÜGYI, SZOCIÁLIS ELLÁTÁS
- MŰVÉSZET, SZÓRAKOZTATÁS, SZABAD IDŐ
- EGYÉB SZOLGÁLTATÁS
- HÁZTARTÁS MUNKAADÓI TEVÉKENYSÉGE; TERMÉK ELŐÁLLÍTÁSA, SZOLGÁLTATÁS VÉGZÉSE SAJÁT FOGYASZTÁSRA
- TERÜLETEN KÍVÜLI SZERVEZET

4. A vállalat tulajdonviszonya?

- Kizárólag hazai tulajdonban van
- Vegyes vállalat
- Teljes egészében külföldi tulajdonban van

5. Ön milyen beosztásban dolgozik a szervezetnél?

- Beosztott
- Alapszintű vezető
- Középszintű vezető
- Felsőszintű vezető
- Tulajdonos
- Egyéb

6. Az Önök vállalata esetében mennyire fontos a fenntarthatóság? A legjellemzőbbet jelöljék be!

- Kizárólag a törvényhozás által megalkotott jogszabályoknak és rendeleteknek való megfelelés a cél.
- A jogszabályi környezet mellett fontos a környezetvédelem és a globális felmelegedés ellen való küzdelem.
- Fontos a vállalat szempontjából a fenntarthatóság, viszont jelenleg csak tervezés szintjén történt a figyelembevétele.
- Nem tudom, hogy mit jelent ez pontosan.

7. Milyen mértékű hőmérséklet emelkedést tud elfogadni a vállalat a globális felmelegedés során? A legjellemzőbbet jelöljék be!

- 2 C°
- 1,5 C°
- 2,5 C°
- Egyéb

8. Milyen céldátummal tervezi az Ön vállalata a klímasemlegesség elérését, a vállalat működésének szempontjából? A legjellemzőbbet jelöljék be!

- 2030
- 2050
- 2040
- Nem lényeges a vállalat szempontjából.

- Nem tudom, mit jelent a klímasemlegesség.

9. Milyen hatásokat, kockázatokat lát a vállalat önmaga szempontjából az éghajlat változással kapcsolatban? Jelöljék az ötfokú skálán!

- A vállalat értékláncait érintő kockázatok, amelyek működési kockázatot jelentenek a vállalat működésére nézve. - Egyáltalán nem jellemző
- A vállalat értékláncait érintő kockázatok, amelyek működési kockázatot jelentenek a vállalat működésére nézve. - Inkább nem jellemző
- A vállalat értékláncait érintő kockázatok, amelyek működési kockázatot jelentenek a vállalat működésére nézve. - Jellemző is, és nem is
- A vállalat értékláncait érintő kockázatok, amelyek működési kockázatot jelentenek a vállalat működésére nézve. - Inkább jellemző
- A vállalat értékláncait érintő kockázatok, amelyek működési kockázatot jelentenek a vállalat működésére nézve. - Teljesen mértékben jellemző

--

- A 1,5 C°-os globális felmelegedésből adódó olyan működési kockázat, amely a vállalatot és az értékláncait is érinti. - Egyáltalán nem jellemző
- A 1,5 C°-os globális felmelegedésből adódó olyan működési kockázat, amely a vállalatot és az értékláncait is érinti. - Inkább nem jellemző
- A 1,5 C°-os globális felmelegedésből adódó olyan működési kockázat, amely a vállalatot és az értékláncait is érinti. - Jellemző is, és nem is
- A 1,5 C°-os globális felmelegedésből adódó olyan működési kockázat, amely a vállalatot és az értékláncait is érinti. - Inkább jellemző
- A 1,5 C°-os globális felmelegedésből adódó olyan működési kockázat, amely a vállalatot és az értékláncait is érinti. - Teljesen mértékben jellemző

--

- A vállalatnak nincs kockázata az éghajlatváltozással kapcsolatban, viszont a vállalat folyamatosan nyomon követi és elemzi az éghajlatváltozással járó hatásokat. - Egyáltalán nem jellemző
- A vállalatnak nincs kockázata az éghajlatváltozással kapcsolatban, viszont a vállalat folyamatosan nyomon követi és elemzi az éghajlatváltozással járó hatásokat. - Inkább nem jellemző
- A vállalatnak nincs kockázata az éghajlatváltozással kapcsolatban, viszont a vállalat folyamatosan nyomon követi és elemzi az éghajlatváltozással járó hatásokat. - Jellemző is, és nem is
- A vállalatnak nincs kockázata az éghajlatváltozással kapcsolatban, viszont a vállalat folyamatosan nyomon követi és elemzi az éghajlatváltozással járó hatásokat. - Inkább jellemző
- A vállalatnak nincs kockázata az éghajlatváltozással kapcsolatban, viszont a vállalat folyamatosan nyomon követi és elemzi az éghajlatváltozással járó hatásokat. - Teljesen mértékben jellemző

--

- A vállalat szempontjából irreleváns az éghajlatváltozásból eredő kockázat. - Egyáltalán nem jellemző
- A vállalat szempontjából irreleváns az éghajlatváltozásból eredő kockázat. - Inkább nem jellemző
- A vállalat szempontjából irreleváns az éghajlatváltozásból eredő kockázat. - Jellemző is, és nem is
- A vállalat szempontjából irreleváns az éghajlatváltozásból eredő kockázat. - Inkább jellemző

- A vállalat szempontjából irreleváns az éghajlatváltozásból eredő kockázat. - Teljesen mértékben jellemző

--

- Az éghajlatváltozással kapcsolatban a kockázatok mellett a lehetőségek is elemzésre kerülnek. - Egyáltalán nem jellemző
- Az éghajlatváltozással kapcsolatban a kockázatok mellett a lehetőségek is elemzésre kerülnek. - Inkább nem jellemző
- Az éghajlatváltozással kapcsolatban a kockázatok mellett a lehetőségek is elemzésre kerülnek. - Jellemző is, és nem is
- Az éghajlatváltozással kapcsolatban a kockázatok mellett a lehetőségek is elemzésre kerülnek. - Inkább jellemző
- Az éghajlatváltozással kapcsolatban a kockázatok mellett a lehetőségek is elemzésre kerülnek. - Teljesen mértékben jellemző

10. Milyen éghajlat változásra irányuló politikai területek lehetnek fontosak a vállalat számára?

- Éghajlat változás mérséklése.
- Éghajlat változáshoz való alkalmazkodás.
- Energiahatékonyság.
- Megújuló energia hasznosítása és előállítása.
- Nem tudom, hogy mit takarnak ezek a politikák.
- Egyéb fel nem sorolt politikák

11. Milyen energiát termel vagy vásárol a vállalat a működéséhez és milyen százalékban?

Jelöljék az ötfokú skálán!

- Vásárolt villamos energia - 0
- Vásárolt villamos energia - 25
- Vásárolt villamos energia - 50
- Vásárolt villamos energia - 75
- Vásárolt villamos energia - 100

--

- Saját termelési villamos energia - 0
- Saját termelési villamos energia - 25
- Saját termelési villamos energia - 50
- Saját termelési villamos energia - 75
- Saját termelési villamos energia - 100

--

- Vásárolt hőenergia - 0
- Vásárolt hőenergia - 25
- Vásárolt hőenergia - 50
- Vásárolt hőenergia - 75
- Vásárolt hőenergia - 100

--

- Saját termelésű hőenergia - 0
- Saját termelésű hőenergia - 25
- Saját termelésű hőenergia - 50
- Saját termelésű hőenergia - 75
- Saját termelésű hőenergia - 100

--

- Vásárolt gőz energia - 0
- Vásárolt gőz energia - 25

- Vásárolt gőz energia - 50
- Vásárolt gőz energia - 75
- Vásárolt gőz energia - 100

--

- Saját termelésű gőz energia - 0
- Saját termelésű gőz energia - 25
- Saját termelésű gőz energia - 50
- Saját termelésű gőz energia - 75
- Saját termelésű gőz energia - 100

--

- Vásárolt hűtés energia - 0
- Vásárolt hűtés energia - 25
- Vásárolt hűtés energia - 50
- Vásárolt hűtés energia - 75
- Vásárolt hűtés energia - 100

--

- Saját termelésű gőz energia - 0
- Saját termelésű gőz energia - 25
- Saját termelésű gőz energia - 50
- Saját termelésű gőz energia - 75
- Saját termelésű gőz energia - 100

12. Azonosított-e a vállalat dekarbonizációs eszközt, amelyet beépített vagy tervezi beépíteni a vállalat működésébe? A legjellemzőbbet jelöljék be!

- Igen
- Folyamatban van
- Nem tudom, hogy mit jelent a dekarbonizációs eszköz.
- Nem

13. Készített-e a vállalat átállási tervet a karbonsemlegesség elérésre?

- Igen, felsővezetés el is fogadta.
- Igen, de nincs elfogadva.
- Folyamatban van a készítése.
- Vállalat szempontjából nem releváns.
- Nem

14. Készített-e a vállalat az éghajlat változás mérséklésére és/ vagy az éghajlat változáshoz való alkalmazkodáshoz stratégiát, tanulmányt vagy forgatókönyvet? A legjellemzőbbet jelöljék be!

- Igen, a vezetés számára bemutatásra is került.
- Igen, de a vezetés számára még nem történt a reprezentálása.
- Folyamatban van a készítése.
- Vállalat szempontjából nem releváns.
- Nem

15. Rendelkezik-e a vállalat hulladék gazdálkodási tervvel? A legjellemzőbbet jelöljék be!

- Igen, a maximális lehetőségek figyelembevételével
- Igen, a szükséges minimumra való törekvéssel
- Nem
- Kialakítása folyamatban van

16. Van-e a vállalatnak bruttó vagy nettó ÜHG-kibocsátás számítása? A legjellemzőbbet jelöljék be!

- Igen
- Nem
- Folyamatban van

17. Ha a vállalat ÜHG-kibocsátást végez, akkor azt a vállalat mely tevékenységeire végzi el? A legjellemzőbbet jelöljék be!

- Back office működésre.
- Gyártott termékek és/ vagy szolgáltatások teljes életciklusára.
- Értékesített termék és/ vagy szolgáltatás egységére vonatkoztatva.
- Egyik tevékenységre sem végez számítást.

18. A vállalat rendelkezik-e átállási tervvel az éghajlatváltozással és/ vagy a globális felmelegedéssel kapcsolatban? A legjellemzőbbet jelöljék be!

- Igen
- Nem, de kidolgozás alatt van
- Nem

19. A vállalat alkalmaz-e az energiafelhasználás mérésére és kimutatására használható eszközöket és metodikákat? A legjellemzőbbet jelöljék be!

- Igen, EU standard alapján.
- Igen, nemzetközi standard alapján.
- Igen, tagországi standard alapján.
- Megbízott tanácsadó cég végzi ezeket a tevékenységeket.
- Nem, de kidolgozás alatt van.
- Nem kerül mérésre.
- Nem tudom, hogy milyen lehetőségek vannak erre vonatkozólag.

20. A vállalat a kibocsátás csökkentés érdekében készít-e intézkedési tervet? A legjellemzőbbet jelöljék be!

- Igen
- Nem, de tervben van
- Nem

21. A vállalat a karbonlábnyom számítás során használ-e valamilyen standardot? A legjellemzőbbet jelöljék be!

- Adott EU tagállami standardot.
- Nemzetközi standardot.
- Egyéb standardot.
- Megbízott tanácsadó cég végzi ezeket a tevékenységeket, az általa javasolt standardok kerülnek használatra.
- Nem tudom, hogy milyen standardok vannak.
- Egyéb

22. Az ÜVG-kibocsájtású gázok mennyisége és annak változása gyűjtésre és évenként elemzésre kerül-e a vállalatánál? A legjellemzőbbet jelöljék be!

- EU, ESRS rendelet iránymutatásai alapján történik.
- Saját szabályrendszer alapján valósul meg.

- Gyűjtésre kerül, de nem kerül ábrázolásra.
- Nem kerül se gyűjtésre, sem pedig ábrázolásra.
- Megbízott tanácsadó cég végzi ezeket a tevékenységeket.
- Egyéb

23. A gyűjtött energiafelhasználási adatok rávetítésre kerülnek-e a vállalat azon tevékenységei során szerzett nettó árbevételeire, amelyek az éghajlat változásra nagy hatást gyakorolnak? A legjellemzőbbet jelöljék be!

- Az energia adatok gyűjtésre kerülnek, a vállalatnak van az éghajlat változásra nagy hatást gyakorló tevékenysége, de a rávetítés nem történik meg
- Az energia adatok gyűjtésre kerülnek, a vállalatnak van az éghajlat változásra nagy hatást gyakorló tevékenysége és a rávetítés megtörténik
- Nem tudom, hogy van-e ágazati érintettsége a vállalatnak.
- Nem történnek az adatok gyűjtésre és rávetítésre

24. A vállalat monitorozza, méri és közzé teszi a következők közül valamelyiket? Kérem, jelölje a skálán!

- A lényeges fizikai kockázatokból eredő várható pénzügyi hatásokat. - Nem tudom, hogy ez mit jelent pontosan
- A lényeges fizikai kockázatokból eredő várható pénzügyi hatásokat. - Nincs pénzügyi hatásvizsgálat
- A lényeges fizikai kockázatokból eredő várható pénzügyi hatásokat. - Monitorozás történik
- A lényeges fizikai kockázatokból eredő várható pénzügyi hatásokat. - Monitorozás és mérés is történik
- A lényeges fizikai kockázatokból eredő várható pénzügyi hatásokat. - Monitorozás, mérés és közzététel is történik

--

- A lényeges átállási kockázatokból eredő várható pénzügyi hatásokat, valamint - Nem tudom, hogy ez mit jelent pontosan
- A lényeges átállási kockázatokból eredő várható pénzügyi hatásokat, valamint - Nincs pénzügyi hatásvizsgálat
- A lényeges átállási kockázatokból eredő várható pénzügyi hatásokat, valamint - Monitorozás történik
- A lényeges átállási kockázatokból eredő várható pénzügyi hatásokat, valamint - Monitorozás és mérés is történik
- A lényeges átállási kockázatokból eredő várható pénzügyi hatásokat, valamint - Monitorozás, mérés és közzététel is történik

--

- Az éghajlattal kapcsolatos lényeges lehetőségek kihasználására való képességet. - Nem tudom, hogy ez mit jelent pontosan
- Az éghajlattal kapcsolatos lényeges lehetőségek kihasználására való képességet. - Nincs pénzügyi hatásvizsgálat
- Az éghajlattal kapcsolatos lényeges lehetőségek kihasználására való képességet. - Monitorozás történik
- Az éghajlattal kapcsolatos lényeges lehetőségek kihasználására való képességet. - Monitorozás és mérés is történik
- Az éghajlattal kapcsolatos lényeges lehetőségek kihasználására való képességet. - Monitorozás, mérés és közzététel is történik

25. A vállalat az éghajlat változással és/vagy a globális felmelegedéssel kapcsolatos intézkedéseire rendelkezik-e jelenleg éves költségvetéssel? A legjellemzőbbet jelöljék be!

- Igen
- Nem, de tervezés alatt van
- Nem

26. A vállalat az értéklánca vonatkozásában megköveteli-e vagy közzéteszi-e az ÜHG-kibocsátás számítását termék és/ vagy szolgáltatás egységre vonatkoztatva? Kérem, jelölje a skálán!

- Vevők - Nem követeli meg és nem teszi közzé
- Vevők - Megköveteli
- Vevők - Megköveteli és közzéteszi

- Szállítók - Nem követeli meg és nem teszi közzé
- Szállítók - Megköveteli
- Szállítók - Megköveteli és közzéteszi

27. A vállalat a beszállítóitól kér-e be bármilyen információt arra vonatkozólag, hogy azok milyen módon szeretnék mérsékelni az éghajlat változást és csökkenteni a globális felmelegedést? A legjellemzőbbet jelöljék be!

- Igen
- Nem, de tervben van
- Nem

28. Milyen tevékenységekre és/vagy vállalati területekre tervez a vállalat költségvetést átcsoportosítani, amelyek érintettek lehetnek a fenntarthatósággal kapcsolatos feladatok és célok elérésében?

- Szervezeti és vállalati back office működés átalakítására. - Igen
- Szervezeti és vállalati back office működés átalakítására. - Nem

--

- Gyártási/szolgáltatási folyamatok fenntarthatósági átszervezésére. - Igen
- Gyártási/szolgáltatási folyamatok fenntarthatósági átszervezésére. - Nem

--

- Informatikai átalakításra, IT rendszerek felülvizsgálatára és bővítésére. - Igen
- Informatikai átalakításra, IT rendszerek felülvizsgálatára és bővítésére. - Nem

--

- Szolgáltatás/Termék információ szolgáltatásra a kívülvilág felé. - Igen
- Szolgáltatás/Termék információ szolgáltatásra a kívülvilág felé. - Nem

--

- Beszállítói lánc információ kérésre és minősítésre. - Igen
- Beszállítói lánc információ kérésre és minősítésre. - Nem

--

- HR folyamatok átalakítására. - Igen
- HR folyamatok átalakítására. - Nem

--

- Vállalati adatok gyűjtésére, monitorozására, és a gyűjtéshez szükséges eszközök beruházására. - Igen
- Vállalati adatok gyűjtésére, monitorozására, és a gyűjtéshez szükséges eszközök beruházására. - Nem

--

- Körforgásos gazdálkodás megvalósítására. - Igen

- Körforgásos gazdálkodás megvalósítására. - Nem

--

- Megújuló energia termeléshez kapcsolatos beruházásokra. - Igen
- Megújuló energia termeléshez kapcsolatos beruházásokra. - Nem

--

- Környezetvédelmi intézkedések bevezetésére. - Igen
- Környezetvédelmi intézkedések bevezetésére. - Nem

--

- Fenntarthatósági jelentés készítésére és publikálására. - Igen
- Fenntarthatósági jelentés készítésére és publikálására. - Nem

--

- Egyéb, fel nem sorolt átalakításokra. - Igen
- Egyéb, fel nem sorolt átalakításokra. - Nem

29. Vizsgálja-e a vállalat a lényeges fizikai és átállási kockázatokból, valamint az éghajlattal kapcsolatos potenciális lehetőségekből eredő pénzügyi hatásokat a szállítók és a vevők tekintetében? A legjellemzőbbet jelöljék be!

- A fizikai kockázatokat vizsgálja
- Az átállási kockázatot vizsgálja
- A fizikai és az átállási kockázatot is vizsgálja
- Nem vizsgálja egyiket sem

30. Mit takar a kettős lényegesség elve? A legjellemzőbbet jelöljék be!

- A kettős lényegesség elve azt biztosítja, hogy a vállalkozások megfelelő információkat hozzanak nyilvánosságra a náluk felmerülő fenntarthatósági kockázatokról és lehetőségekről, továbbá az emberekre és a környezetre gyakorolt hatásukról.
- Kettős lényegesség elve biztosítja a vállalat fenntarthatóságának működését.
- A kettős lényegesség elve azt jelenti, hogy több vállalati terület is komolyan veszi a fenntarthatóságot
- Nem tudom, hogy mit takar a kettős lényegesség elve.

31. A hulladékgazdálkodás és az újrahasznosításra történő törekvés milyen esetekben, és milyen mértékben valósul meg a vállalatánál? Kérem, jelölje a skálán!

- Papír - Egyáltalán nem jellemző
- Papír - Inkább nem jellemző
- Papír - Jellemző is, és nem is
- Papír - Inkább jellemző
- Papír - Teljesen mértékben jellemző

--

- Fém - Egyáltalán nem jellemző
- Fém - Inkább nem jellemző
- Fém - Jellemző is, és nem is
- Fém - Inkább jellemző
- Fém - Teljesen mértékben jellemző

--

- Fa - Egyáltalán nem jellemző
- Fa - Inkább nem jellemző

- Fa - Jellemző is, és nem is
- Fa - Inkább jellemző
- Fa - Teljesen mértékben jellemző
-
- Folyadék - Egyáltalán nem jellemző
- Folyadék - Inkább nem jellemző
- Folyadék - Jellemző is, és nem is
- Folyadék - Inkább jellemző
- Folyadék - Teljesen mértékben jellemző
-
- Veszélyes hulladék - Egyáltalán nem jellemző
- Veszélyes hulladék - Inkább nem jellemző
- Veszélyes hulladék - Jellemző is, és nem is
- Veszélyes hulladék - Inkább jellemző
- Veszélyes hulladék - Teljesen mértékben jellemző
-
- Elektronikai hulladék - Egyáltalán nem jellemző
- Elektronikai hulladék - Inkább nem jellemző
- Elektronikai hulladék - Jellemző is, és nem is
- Elektronikai hulladék - Inkább jellemző
- Elektronikai hulladék - Teljesen mértékben jellemző
-
- Élelmiszer - Egyáltalán nem jellemző
- Élelmiszer - Inkább nem jellemző
- Élelmiszer - Jellemző is, és nem is
- Élelmiszer - Inkább jellemző
- Élelmiszer - Teljesen mértékben jellemző
-
- Építési hulladék - Egyáltalán nem jellemző
- Építési hulladék - Inkább nem jellemző
- Építési hulladék - Jellemző is, és nem is
- Építési hulladék - Inkább jellemző
- Építési hulladék - Teljesen mértékben jellemző
-
- Üveg, porcelán - Egyáltalán nem jellemző
- Üveg, porcelán - Inkább nem jellemző
- Üveg, porcelán - Jellemző is, és nem is
- Üveg, porcelán - Inkább jellemző
- Üveg, porcelán - Teljesen mértékben jellemző
-
- Gumi - Egyáltalán nem jellemző
- Gumi - Inkább nem jellemző
- Gumi - Jellemző is, és nem is
- Gumi - Inkább jellemző
- Gumi - Teljesen mértékben jellemző
-
- Hulladék olaj - Egyáltalán nem jellemző
- Hulladék olaj - Inkább nem jellemző
- Hulladék olaj - Jellemző is, és nem is

- Hulladék olaj - Inkább jellemző
- Hulladék olaj - Teljesen mértékben jellemző

--

- Elem, akkumulátor - Egyáltalán nem jellemző
- Elem, akkumulátor - Inkább nem jellemző
- Elem, akkumulátor - Jellemző is, és nem is
- Elem, akkumulátor - Inkább jellemző
- Elem, akkumulátor - Teljesen mértékben jellemző

--

- Textil - Egyáltalán nem jellemző
- Textil - Inkább nem jellemző
- Textil - Jellemző is, és nem is
- Textil - Inkább jellemző
- Textil - Teljesen mértékben jellemző

--

- Vegyipari hulladék - Egyáltalán nem jellemző
- Vegyipari hulladék - Inkább nem jellemző
- Vegyipari hulladék - Jellemző is, és nem is
- Vegyipari hulladék - Inkább jellemző
- Vegyipari hulladék - Teljesen mértékben jellemző

--

- Zöld hulladék - Egyáltalán nem jellemző
- Zöld hulladék - Inkább nem jellemző
- Zöld hulladék - Jellemző is, és nem is
- Zöld hulladék - Inkább jellemző
- Zöld hulladék - Teljesen mértékben jellemző

32. *Ön szerint a fenntarthatóság szempontjából milyen területek fontosak a vállalata számára?*

- Vállalat társadalmi hatása.
- Vállalatának a környezetre gyakorolt hatása a környezetvédelem szempontjából.
- A vállalatnak fenntarthatóság vonatkozásában a vevőkre és szállítókra gyakorolt hatása.
- Erdőkre gyakorolt hatása.
- Körforgásos gazdálkodásra való törekvés hatása.
- Vizekre gyakorolt hatása.
- Globális felmelegésre gyakorolt hatása.
- Termőföldekre gyakorolt hatása.
- Egyéb

33. *Tervezi-e Ön belső és gyártási/szolgáltatási/stb. üzleti folyamatainak átvizsgálását a fenntarthatóság jegyében? A legjellemzőbbet jelöljék be!*

- Igen
- Nem, de tervben van
- Nem